

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ బ్రహ్మబాహుతేజోభ్యానమః

శకునశాస్త్రము

అ ను

(శిఖినరసింహ శతకము)

పూర్వ క వి ప్రణీత ము

ఇ య్య ది

నే దు నూ రి గ ం గా ధ ర ం గా రి చే

విశేషాంశ తాత్పర్య సహితముగా వ్రాయబడెను.

ప బ్లి ష ర్సు :

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య అండ్ సన్సు.

శ్రీ సత్యనారాయణబుక్ డిపో.

రాజమండ్రి.

వెల రు 0—12—0

విషయ సూచిక

విషయములు	పేజీ.	విషయములు	పేజీ
దేవతాప్రార్థన	1	గరుత్మాంతునిశకునము	70
శుభశకునములు	2	పాలసిట్టశకునము	72
అపశకునములు	3	శాకులశకునము	74
ప్రయాణాదినములు	6	భారతద్వాజపక్షిశకునము	78
చేష్టాశకునములు	9	సరస్వతిపులుగుశకునము	79
గౌళిపలుకులు	14	జాములదిశాఫలములు	80
వాక్యశకునములు	16	అవయవముల అడుగుపాటు	
రాహువుండువారముల గడి		ఫలములు	81
యలవివరము	21	వైద్యనిషయశకునములు	83
నవగ్రహగౌళి	23	ప్రాణిసంభృతిశకునములు	87
తుమ్మలశకునము	25	సర్వజనావశ్యకములు	93
తొండపాటుఫలము	28	అపశకునశాంతి	94
నలికీడుపాటుఫలము	30	సర్వలక్షణము	95
బల్లిజాతులు	32	గౌరీపంచాంగము	96
బల్లిజాతులకాలఫలములు	32	పగటిముహూర్తములు	97
వారములందేర్పడుకాలములు	33	రాత్రిముహూర్తములు	97
బల్లిపాటు తజ్జాతితత్కాల		తుమ్మలక్షణము	98
ఫలములు	35	ప్రయాణాదినములకు వార	
సర్పదర్శనము శకునము	51	శూలము	100
సిల్లిశకునము	57	కరిదినములు (కరినాళ్లు)	100
కుక్కలశకునము	60	రాహుకాలము	101
నక్కలశకునము	68	గుళికకాలము	101

పీఠిక

ఆర్యవర్యులారా! పురాణములు, కావ్యములు, యక్షగానములు, ప్రబంధములు, నవలలు, నాటకములువలెనే శతకములుగూడ నాంధ్రవాఙ్మయమునందు వ్యక్తిత్వముగల యొకవిభాగముగనున్నవి. మనప్రాచీన శతకములను యెల్లవార లల్లాడుముద్దుగా గాదరించినట్లు పెక్కు నిదర్శనములు కనబడుచున్నవి. శతకములు పండితపామరులకుఁ బఠనార్హములై వివిధవిషయములను బోధి చుచున్నవి. ఈశతకములందు 1 భక్తి, 2 శృంగార, 3 వేదాంత, 4 నీతి, 5 నిఘంటు, 6 వైరాగ్యము, 7 శృంగారభక్తి, 8 శాస్త్రము లను భాగములు గలవు. ప్రతిశతకమునందును 100 గాని, 108 గాని పద్యములుండను. కాని, ఈశతకమునందు 803 పద్యము లున్నవి. కారణ మేమనగా శాస్త్రసంబంధమగుటచే ఈవిషయమునంతయు వ్రాయవలెనుగదా!

కవులు తమతమ గ్రామములందు వెలసిన పైవమును సంబోధనలు శతకములందుంచి పారి కవిత్వమును నార్ధకము జేసుకొనుచున్నారు. కావుననే యీకవి “శిఖ నరసింహదేవుని” సంబోధించి యున్నాడు.

ఈశతకమునకు నేను తాత్పర్యము వ్రాయనెంచి నాకు లభించిన ప్రతియందు తప్పులు కుప్పలుగా నుండుటవలన 1 శ్రీనివాస ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రించిన మిగుల ప్రాచీనప్రతియు, 2 ప॥ యెతిరాజు నాయుడుగారి శ్రీ గోపాల ముద్రాక్షరశాలయందు 1907 సం॥ ముద్రించిన ప్రతియు, 3 బ్రహ్మశ్రీ పావిశ్య రామస్వామిశాస్త్రులు వారు 1922 సం॥ ముద్రించిన ప్రతియు, 4 వెస్టువార్డు లందు కంపెనీ వారు 1933 సం॥ ముద్రించిన ప్రతియును, పరిశీలించి నాశక్త్యానుసారముగ సవరించి, తాత్పర్యమును వ్రాసియుంటిని. పాఠభేదము లుడ హరించునపుడు పైసంబర్లుగల పుస్తకములకు బదులు వాటిముందు వేసియున్న సంబర్లనే సూచించి యున్నవాడను.

దీనిలో కొన్ని దేశీయ పదములకు నిఘంటువులందు సైతము అర్థములు దొరకనందున నా విద్యాభివృద్ధికి పలువిధముల నన్ను

ప్రోత్సహించుచున్న మహారాజశ్రీ “చింతా దీక్షితులు” వారినడుగఁ గా, “మెఱవడిశబ్దము-పెండ్లియూరేగింపు (కర్నూలువైపున వాడుక పదము) లోగిరి, వెలిగిరి, ఇత్యాదిపదములకర్థములును కవి కర్నూలు ప్రాంతమువాఁడును” అని చెప్పియున్నారు.

మహారాజశ్రీ “శాలకవి” “డాక్టర్” పొన్నాడ గోపాలస్వామి. “హెచ్. యమ్. బి. వైద్యభూషణ” గారు చిన్నతనమున యీ శతకమును కంతతా చదివినవారగుటవలన, నాయందు నయముంచి నాసందేహములను దీర్చియు, నేవ్రాసినదానియందుగల లోపములను సవరించియు, కవినిగూర్చి మిగుల ప్రయత్నించి నాకీ క్రిందివిధముగా చెప్పియున్నారు. “శోణంగిపర్వం” అను గ్రామము కన్నడదేశమున నున్నది. ఆగ్రామసమీపమున శోణంగిపర్వతముపై శిఖ సరసింహ స్వామి కోవెలగలదు. దేవునిపేరు “శిఖసరసింహస్వామి” అని చెప్పి యున్నారు. నాకు సహాయము చేసినవారిరువురకు నిఁదుమూలముగా నాకృతజ్ఞతావందనము లర్పించుచుంటిని.

ఈకవినిగూర్చి వివరము లేమియు లభించుటలేదు. తరుచుగా దేశీయపదములు వాడియున్నాఁడు. లక్షణదోషము లున్నవి. ఇందు లోని కొన్నిపదములు మెఱవడిశబ్దము, లోగిరి, వెలిగిరి, పేరెంబిడ, చందను దర్శనధురీణ, రద్దిగ, దుడ్డు, పాలెములు, శ్వానఛత్రము, మేజాల్, బెంచీల్, తీన్ తేర, కబ్బపులుగు=సరస్వతిపులుగు, దీనినిబట్టి చూడ 17 శతాబ్దమున కీవలివాఁడని తోచుచున్నది. అశ్వసీదేవత లను స్తుతిజేయుటచేత నీకవి వైద్యుఁ డైనట్లు జ్యోతిక మగుచున్నది.

దీనియందు శకునశాస్త్ర మంతయును దాదాపుగా నున్నది. పాఠకులకు జ్ఞాపకమునకు చాలాయుపయోగముగా నుండును. పాఠక మహాశయులిందలి భ్రమప్రమాదదోషములను మన్నింప బ్రార్థితులు.

కొంతమూడు }
18-2-36 }

సుజన విధేయుడు,
నేదునూరి గంగాధరం.

ఓం ర న్మ.

ఓం బ్రహ్మబాహుధా తే శేభ్యోనమః.

ఓం మద్గుహబృంహపాదారవిందాభ్యాం ప్రణామః.

శ కు న శా స్త్ర ము

శి ఖి న ర సిం హ శ త క ము.

తా శ్చ ర్మ ము

క. శ్రీమమును, శుభమును, విభవము

నాయువు నారోగ్యమును, మ హాయశమును మే

ధాయుక్త భాగ్యమును, సు

శ్రేయముఁ గృపసేయుమయ్య • శిఖనరసింహః.

1

క. వెలయున్ సర్వదిగంతము

లలరున్, సామ్రాజ్యయుక్త • మైన యశశ్రీ

లలనావర ! కరుణామృత

చెలువము, దయసేయు మాకు • శిఖనరసింహః.

2

తా. “ఓ శిఖనరసింహ! సంపదలు, ఐశ్వర్యము, వైభవము, ఆయువు, ఆరోగ్యము, కీర్తి, మంచయాలోచన, శుభమును దయ సేయుము. నలుదిక్కులందు వ్యాపించిన నీకీర్తయును, నీకరుణామృతమును మాయొందుంచి, గొప్పతనమును కలుగ జేసి రక్షింపుము” అని గ్రంథకర్త ఆహూబలగిరి యందుండు శిఖనరసింహస్వామిని ప్రార్థించుచు స్వామిపేరిటి శకునశాస్త్రమును శతకముగా రచించెను.

క. సిరు లలరిన శకునమునకు

నెరమోజకు లైన యశ్వ ♦ నీ దేవతలన్,

గురుతర భక్తి నుతింతును,

సిరి వర వరశుభము లొసగు ♦ శిఖనరసింహా.

తా. ఐశ్వర్యములు కలుగు శకునములను, మనుష్యులకు సంభ
వింపజేయునట్టి అశ్వనీదేవతలను మిక్కిలి భక్తితో ప్రార్థించెదను.
లక్ష్మీవల్లభా! ఓశిఖనరసింహస్వామీ! నాకు శుభములు గలుగఁ
జేయుము.

శు భ శ కు న ము లు

క. పంచమహా వాద్యంబులు;

మించిన భేరీధ్వనులను ♦ ♦ మొఱవడి శబ్దం

బంచితి శుభవాక్యము * లీ

క్షించిన శుభ శకునములగు ♦ శిఖనరసింహా.

4

తా. ఓనరసింహా! ప్రమాణసమయమునందు వీణ, మద్దెల,
సన్నాయి, తప్పెట, తాళములు మొదలగు వాల్ల వాయిద్యములు,
భేరీధ్వనులు, బాకాధ్వనులు, మంచివాక్యములు వినుట శుభము
గల్గించును.

క. ఫలములుఁ గాయలుఁ బువ్వులు,

వెలయాండ్రును గన్నెపడుచు ♦ విప్రద్వయమున్

దెలుపన్నముఁ బాయసమును

జెలువగు శుభశకునము లగు ♦ శిఖనరసింహా.

5

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమునందు పండ్లు,
కాయలు, పువ్వులు, వేళ్ళలు, కన్నెపడుచులు, ఇద్దరుబ్రాహ్మణులు,

♦ మొఱవడిశబ్దము=ఊరేగింపు అని కర్నూలు వైపున వాడుక.

* లాలించి, లాసించిన పారాంతరము. కాని సరియగునవికావు.

తెల్లని యన్నము, పరమాన్నము ఇవి యెదురగు శుభము గల్గిం
చును.

క. ఏనుఁగు గుఱ్ఱముఁ బీనుఁగు.

మానుగ బసవేశ్వరుండు † మఱిఁ బాల్పెరుఁగున్

సేనయు * జ్వలించునగ్నియు,

శ్రీవాధా! శుభములగును † శిఖనరసింహః.

6

తా. ఓలక్ష్మీపతీ! నరసింహస్వామీ! ఏనుఁగు గుఱ్ఱము,
శవము, ఆఁబోతు, పాలు, పెరుఁగు, సైన్యము, మండుచుండెడియగ్ని
ఇవి ప్రయాణము చేయునపుఁ డెదురై న శుభము కల్గును.

క. నిండిన కడవలు రెండును,

మెండగు చేపలును గల్లు † మించిన కావి

శృండ నె గాజల సెట్టియుఁ

జెండును మఱిదోషములను † శిఖనరసింహః.

7

తా. ఓనరసింహ! నిండుగా నీరుగల కడవలు రెండును,
చేపలు (మత్స్యములు) కల్లుకావళ్ళు, గాజల సెట్టియు ప్రయాణము
నం డెదురై నచో దోషములు పోగొట్టును.

అ ప శ కు న ము లు

క. పోవద్దన * బోనేలన,

నే వచ్చెదనన్న నేడ † కేగెద వన్నన్

బోవం గని చెఱఁగొడసిన

జీవములకు హాని యుండ † శిఖనరసింహః.

8

* గొప్పగు మంటయు పాఠాంతరము.

* బోనీ యన పాఠాంతరము. బో నేయన=భుజింపుమన; ఇదితత్సమశబ్దము

“భోంచేయన” అని మార్చినను సరిపోవును.

తా. ఓనరసింహా! ప్రయాణమై పోవువారిని “పోవద్ద” ని చెప్పినను “ఎందుకు వెళ్లుట” అని చెప్పినను, “నేనును వచ్చెద” నన్నను. “ఎక్కడికి పోయెద” వన్నను, వెళ్ళుచుండఁగా బట్టచెంగు పట్టుకొనినను, అపశకునములు గావున, ప్రాణహాని గల్గును.

క. ముట్టెన యువతి విధవయు,

గట్టెల మో పథమకులులుఁ † గాకుల రొదయున్

వట్టి కలశములు బొగ్గులు,

జెట్టం గలిగించు నంద్రు † శిఖనరసింహా.

9

తా. ఓ నరసింహా! ప్రయాణమగునవుఁడు, బహిష్టయైన స్త్రీయు, విధవయు, పుల్లలమోపు, నీచజాతివాడు, కాకులు కూయుట వట్టికుండలు, బొగ్గులు, ఎదురై న కష్టములు కలుగును.

క. కుందేలు నంబి తంబళ,

యందికఁ జనుచుండు పాము † నటగొఱ మదియున్,

బందుల గుం పెదురై నను

చెందును బయనమున ముప్పు † శిఖనరసింహా.

10

తా. ఓనరసింహా! చెవులపిల్లియు, నంబికులస్థుఁడును, తంబళ కులస్థుఁడు దగ్గఱగా పోవునట్టి పాము, సందేహమయిన మనస్సు, పం దుల గుంపు, ఎదురుపడినచో ప్రయాణములో ముప్పు వాటిల్లును.

క. కై నుండు గొడుగు కట్టయుఁ

బై నుండిన యుత్తరియము † పాగా యైనన్

పైనంబు వేళ ధరఁబడ,

* నేనాకష్టంబు కలుగు † శిఖనరసింహా.

11

* నేన బహు, అధికము, దేశీయపదము.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చేతియందున్న గొడుగుగాని, కట్టగాని, పైమీఁద వేసుకొన్న కండువాగాని, పలగుడ్డగాని, ప్రయాణమగునపుడు క్రిందఁ బడినచో చాలా కష్టములు కలుగును.

క. రమసంఖ్యగాని ద్విజులును

సములగు శూద్రులును బోడి * సాతానులు యె

గములు కమసాలు లెందును

చిమిడింతురు జీవములను * శిఖనరసింహా.

12

తా. ఓ శిఖనరసింహా! ప్రయాణము పోవునపుడు బేసి సంఖ్యగల బ్రాహ్మణులు, సరిసంఖ్యగల శూద్రులు, బోడిసాతానులు; విశ్వ బ్రాహ్మణులు, యెగములు, ఎదురై నచో జీవములకు నష్టము కలుగును.

క. పెను పొగయు మొండి ముక్కిడి,

వినఁగొఱ గానట్టి కలఁత * వేఁకటియరపుల్

పెనుగాలి ధూళి యెడ నెడఁ,

జనుకులఁ బైనంబు లెగడు * శిఖనరసింహా.

13

తా. ఓ శిఖనరసింహా! ప్రయాణమునకు పెద్దపొగ కనఁబడుట, మొండివాఁడు, ముక్కు లేనివాఁడు, ఎదురగుట, వినరానిపేచి, గర్భిణీ స్త్రీ యార్తారవము, పెద్దగాలి, దుమ్ము, వానచినుకులు, ఎదురగుట అపశకునములు.

క. † తలపట్టుఁ బెట్టు తలయును,

తలనూనెయు నెఱ్ఱజడల † తలవిరితలయున్

యిలగని పయనముఁ బోయిన

జెలువము నెడఁబాసి చనును † శిఖనరసింహ.

14

తా. ఓ నరసింహ! తలకు పట్టు వేమకొన్నవాఁడు, చమురు
తలతో నున్నవాఁడు, ఎఱ్ఱజడలు తలగలవాఁడు, ఏరిబోసుకొన్న వెం
డుకలతలవాఁడు, వీర లెదురైనచో ప్రయాణము బోయినవారికి
గొప్పతనము లెగును.

ప్ర యా ణ ది వ ము లు

క. విదియాంగారకమునఁ జసి,

పడపడి నలచక్రవర్తి † బహుకప్తపడెన్ ,

మదమునఁ బోయిన దనులకుఁ

జిదిసిన దేహంబులగును † శిఖ నరసింహ.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! విదియమంగళవారిమునాఁడు నల
చక్రవర్తి ప్రయాణముచేసి బహుకప్తములుపడెను కనుక, నూనవు
లట్టిదినంబులందు ప్రయాణముచేసినచో క్షీణింతురు.

విశే— † ఇతపట్టుఁ బెట్టుతల. ‡ శలిసినపయనంబు పాఠాంతరములు. 10,
12 పద్యము కిటీనల కల్పించినదిని తోచుచున్నవి. పైని వ్రాసిన పద్యములలో 9
లగాయితు 13 పద్యములనఱకు నూడు ప్రతులలోను విశేష పద్యభేదములు గల్గి
యున్నవి. పూర్వప్రతులు కెంటిలోను 11 పద్యములే యున్నవి. క్రొత్తదానిలో
14 పద్యము లున్నవి. ప్రాచీన ప్రతులలోనివి.

క. విను నూతకమగునతి వె, * ల్లని జడల కొత్తకడన † విధవాఁతియున్

జెను గారి ధూళియొడ నడ, జనుకుల పైనంబు తగదు † శిఖనరసింహ.

9

క. బాపం నొక్కఁడు † బైల, మోపునుముక్తిటియు మొండి † మొనసిపొగ, సం

తాపము జగడము గల్గిన, త్రిపతి పైనంబు దగదు † శిఖనరసింహ.

10

* మతిభంగము.

క. బలిచక్రవర్తి యంతటి,

బలుఁడే చెడిపోయెఁ దదియ † భార్గవునిదినం

బుల, మానవు లిలఁ జెడరా,

చెలువులు పర దేశమునను † శిఖనరసింహఁ.

16

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బలిచక్రవర్తి తదియ శుక్రవారమురోజున ప్రయాణముచేసి చెడిపోయెను. కావున మానవు లట్టి రోజున ప్రయాణముచేసినచో పాడగుదురు.

క. శ్రీరాముఁ డిడుమలం బడె,

వారక చవితియును భాను † వారముగూడన్

నేరక పయనంబై చని,

శ్రీరామా యితరు లెంత † శిఖనరసింహఁ.

17

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చవితి ఆదివారమునాడు శ్రీరాముఁడు ప్రయాణముచేసి బహుకష్టములు పడెను. కనుక యట్టిదినంబులం దితరులు ప్రయాణము చేయరాదు.

క. పంచమి గురువారము మే

లెంచకఁ జని యర్జునుండు † నిలఁ గప్పపడెన్ ,

మంచిదిన మనుచుఁ బోయినఁ

జెంచులలోఁ గలుతు రవని † శిఖనరసింహఁ.

18

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పంచమి గురువారమునాడు అర్జునుఁడు ప్రయాణముచేసి కప్పపడెను. కాబట్టి యట్టి దినము మంచిదని ప్రయాణము చేసినచో యడవులలో చెంచులపా లగుదురు. కావున ప్రయాణము చేయరాదు.

క. శనివారము షష్ఠినిఁ జని,
పనివడి రావణుఁడు సెడెను † బంధుసహితుఁడై,
మనుజులు చెడు టబ్బురమా,
చినయోబళగిరి విహార † శిఖనరసింహా.

క. చిన యోబళగిరియందు విహరించు యో నరసింహస్వామీ!
షష్ఠి శనివారమునాఁడు రావణాసురుఁడు ప్రయాణముచేసి బంధుమిత్రాదులతో నశించెను. కనుక మనుజులట్టిదినమునందు ప్రయాణము చేసిన చెడు టబ్బురముకాదు. కావున మానవలయును.

క. ఛర సప్త మిందువారము,
దొరయన్ జని భార్గవుండు † దోర్బలశక్తిన్,
సిరిబోఁ నాడెను యితరుల

సిరులెన్నఁ దృణంబుగాదె † శిఖనరసింహా.

20

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఛరశురాముఁడు సప్తమి సోమవారమునాఁడు బయలుదేరి, బాహుబలమును, సంపదను పోగొట్టుకొనెను. కావున అట్టిదినంబున ప్రయాణముచేసిన మనుజులు చెడిపోవుదురు. కనుక ప్రయాణము మానవలయును.

క. అష్టమి గురువారంబునఁ
గష్టంబుల పాలఁబడిరి † గద పాండవులే,
నష్టంబగు వైనంబుల,
*శ్రేష్ఠంబని చనఁగరాదు † శిఖనరసింహా.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! అష్టమి గురువారమునాడు పాండవులు బయలుదేరి బహుకష్టములకు పాల్పడిరి. కావున అట్టి నష్టంబగు దినంబున మంచిదని ప్రయాణము చేయరాదు.

* శ్రేష్ఠంబనరాదు జనులు. 2. శ్రేష్ఠంబనరాదు పనులు. అని మూలములందున్నవి. అతిసమంజసముగా లేదు.

దూ త ల త్స గ ము (చేష్టాశకునములు)

క. శ్రీకర శుభమశుభంబుల.

కే కొలదిని 1 ప్రశ్నలోన † మేపనులైనన్,

గైకొనెడు లక్షణంబులఁ

జేకొని చూడంగ వలయు † శిఖనరసింహః.

22

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రశ్న లడుగుటకు వచ్చెడి పృచ్ఛకుల చేష్టల ననుసరించి శుభాశుభములు నిర్ణయించి చెప్పవచ్చును.

క. 2 నే స్తముగ వచ్చి మనుజులు

మ స్తకమును ముట్టిరేని † మావిత శుభమా

గ స్తియగుం దలఁగోకిన,

సిస్తాఁగుడి చెవిని ముట్ట † శిఖనరసింహః.

23

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రశ్నమడుగుటకు వచ్చిన మనుష్యులు, శిరస్సును తాకినచో శుభమగును. తలగోకిన కీడగును. కుడి చెవి తాకినచో శుభమగును.

క. శ్రేష్టమగు నెడమ చెవియును,

గష్టముగ మరణంబు రెండు † కర్ణములంట

రి న్నష్టమెడమ కన్నంటఁగ,

శ్రేష్టము కుడికన్నముట్ట † శిఖనరసింహః.

24

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత ఎడమచెవి తాకినచో చెఱువును రెండు చెవులును తాకినచో కష్టము, మరణమును, ఎడమ కన్ను స్పృశించిన మేలును కలుగును.

1 పృచ్ఛకోక్త మేపనులైనన్ = పాఠాంతరము.

2 నిస్తుగ వచ్చుచు మనుజులు పాఠాంతరము.

3 న్నష్టము నెడమక నంటఁగ పాఠాంతరము.

క. నాసిక ముట్టిన వ్యాధియు

వాసిగ దిగ్విజయమగును † వామశ్మశుల్

మోసము దాపలి మీసము

శ్రీసతి పతి మెడను శుభము శిఖనరసింహా.

25

తా. ఓలక్ష్మీనరసింహస్వామీ! దూత ముక్కుతాకిన రోగమును, ఎడమమీసము ముట్టినచో దిగ్విజయమును, కుడిమీసము ముట్టినచో మోసమును, మెడతాకిన శుభమును కలుగును.

క. గడ్డంబు కార్యహానియు

దొడ్డఫలంబురము నంట † దుదిగుడిచంటన్,

బడ్డన నామయమగు బహు

చెడ్డది గద యెడమ చంట † శిఖనరసింహా.

26

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత గడ్డమును స్పృశించిన కార్యహానియు, తొమ్ము స్పృశించిన మేలును, కుడిచన్ను తాకిన శుభమును, ఎడమచన్ను తాకిన కీడును కలుగును.

క. కడుపంటిన సంతోషము

నడు మంటిన రోగమగును † నయమగు శుభమున్

కుడిచేతి కడను ముట్టినఁ

జెడుగగు † శేఫంబుముట్ట † శిఖనరసింహా.

27

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత కడుపుతాకిన సంతోషమును, నడుమునంటిన రోగమును, కుడిచేతిచివరనంటిన శుభమును, పురుషాంగమును తాకిన కీడును కలుగును.

1 పురుషము = పాశాంతరము 2 కడు శేఫము ముట్టినది. పాశాంతరము,

క. మేలగుఁ బుట్టము ముట్టిన

బోలగుఁ కార్యంబు నెడమ † భుజములుముట్టన్

కేలున మెటికలు విరిచిన

శీలము చేడి కష్టపడును † శిఖనరశింహ.

28

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత బట్టను ముట్టిననొమేలును ఎడమభుజము ముట్టినచో కార్యహానియును, చేతి మెటికలు విరిచినచో గౌరవనష్టము, కష్టములును కలుగును.

క. వెన్నును వలపలి హస్తము,

మున్నగ ముట్టగఁ జుట్ట † ములు వత్తురయా,

తిన్నగ గాత్రము గోకినఁ

జిన్నెలఁ జెడుఁ గార్యమెల్ల † శిఖనరసింహ.

29

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత వీపును కుడిచేతితోతాకెనేని బంధువులువత్తురు. శరీరమును గోకినచో కార్యహాని యగును.

క. చరణములు పెనచి నిలిచిన

తరుగదు దుఃఖంబునిలువ † దగదిలమడమన్

* ధర వేరు పదముపైగాన్

స్థిరముగఁ కూర్చున్న మేలు † శిఖనంసింహ

30

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత పాదములు పెనచుకొని నిలువబడినచో దుఃఖమును, భూమికి మడమ ఆనించి నిలుచున్నచో కీడును, పాదముతోడపైన వేసుకొని కూర్చున్న చో మేలునుకలుగును.

క. ఒక కాలనిలిచి యుండిన

నకటా పయనంబు గలుగు † నటుపుడకల్ప

ట్టుక విరిచినఁ జెడు కార్యము

చికురుములం బట్టఁజెడును † శిఖనరసింహ.

31

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత ఒంటికాలిచే నిలుచుండి
యున్నచో ప్రయాణమును, పుల్లలు విరిచినయెడల కార్యహానియు,
తల వెండ్రుకలు తాకినచో కీడును కలుగును.

క. * కోలన్ నేలన్ వ్రాసిన

* వాలాయముతోటి నార ♦ వడకుచునడుగన్

చాలా కష్టముఁబడుదురు

శ్రీలోలా సకలవిధుల ♦ శిఖనరసింహ.

తా. ఓ లక్ష్మీపతివైన నరసింహస్వామీ! దూత కష్టతో
భూమిమీఁదగీచుచుగాని నారను వడకుచుగాని ప్రశ్నము నడిగినచో
బహుకష్టములు కలుగును.

క. ఫలకుసుమ సుగంధంబులు

సలవడు వీ డెంబుతొర ♦ మాజ్యముదధియున్

నిలఁ బనులపంట గనినను

చెలువుగఁ గల్యాణమండ్రు ♦ శిఖనరసింహ.

33

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దూత పండ్లు, పువ్వులు, సువా
సనవస్తువులు, తాంబూలము, ఉప్పు, నెయ్యి, పెరుగు, పాలు, పేడ
వీనిని చూచినయెడల శుభములు సిద్ధించును.

క. దగ్గుచు నుమియుచు నవ్వుచు

జగ్గుచు సంతోషమునను ♦ జలమంటుచుదా

నగ్గలిక విడెముఁజేయుచు

సిగ్గమరఁగ బహు శుభంబు ♦ శిఖనరసింహ.

34

* కోలన్ నేలన్ రాచిన * వాలాయము తోటి నోటి వడుకుచు నడు
గన్. (వాలాయము తొటితాడు వడుకుచు నడుగన్) అని పాఠాంతరము.

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూత దగ్గుచుగాని ఉమ్మువే
యుచుగాని, నవ్వుచుగాని, సంతసముగల్గిగాని, నీళ్ళు తాకుచుగాని,
తాంబూలము నములుచుగాని, ప్రశ్న వేసినచో మిక్కిలి మేలు
గలుగును.

క. చూరున్ పెండెము వాగుము

లారయ * చెయ్యూడి యడిగి † యాకులుజీరన్
నారయ జీరుచు నడిగిన

శ్రీరమణా శుభము దొలఁగు † శిఖనరసింహా, 35

తా. ఓ లక్ష్మీరమణా! నరసింహా! దూత, చూరు పెండెము,
వాగుము వీట్లపైని చేయి వేసిగాని, ఆకులు చీరుచుఁగాని, నారను
చీల్చుచుఁగాని ప్రశ్న వేసినచో అశుభము కలుగును.

క. భోజనముఁ జేసి వేడుక

రాజసమున శకున మడుగ † రసజిల్లునయా

తేజంబుగ గార్యములగు

శ్రీజయ యివినిజము లగును † శిఖనరసింహా. 36

తా. ఓ నరసింహా! దూత భోజనముచేసి సంతోషముతో
ఓయ్యారముగా శకున మడిగినయెడల కార్యములు సిద్ధించును.

క. చింతించిన జింత యగున్

గొంతున్ గూర్చున్న గీడు † గొణుగుచునడుగన్

పొంతల బహుశుభకార్యము

చెంతన్ యపశకున మ్మండ్రు † శిఖనరసింహా. 37

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూతచింతతో అడిగినచింతయగును.
గొంతుక గూర్చుని యడిగినకీడుకలుగును. గొణుకుచునడిగిన త్వరలో
శుభము కలుగును. దగ్గరకువచ్చి యడిగిన అపశకునము కల్గును.

క. వచ్చిన దూత తనకు

దానచ్చుగ దాపలను నిలిచి • యటు కూర్చుండిన్

మెచ్చుగ వెలుపలి కరిగిన

జెచ్చెర కార్యము నట్లు • శిఖనరసింహా.

38

తా. ఓనరసింహస్వామీ! దూతవచ్చి యెడమవై వునలిలిచి
తరువాత గూర్చుండి కుడివై వునకు బోయినయెడల కార్యసిద్ధియగును.

గా శీ ప ల కు శ కు న ము

క. తలచుక ప్రార్థన జేసిన

వలపలి దిశ గొళిపలుకు • వలనగు శుభమల్

ఇల ఎయినము కొఱగాడట

చెలువగు శుభ కార్యమండ్రు • శిఖనరసింహా.

39

ఓనరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమున ప్రార్థనజేయు
నపుడు బల్లి యెడమవై వున పలికినయెడల శుభముకలుగును.
ప్రమాణము వ్యర్థము గాక శుభ కార్యమగును.

క. దాపలఁ బల్కిన సకలము

నాపద లగు, పయనములకు • నతిశుభమమరున్

చూపరులకు దృష్టాంతము

శ్రీపతి పాదంబు లాన • శిఖనరసింహా.

40

తా. ఓలక్ష్మీశా! నరసింహా! నీపదములాన బల్లి వట్టియప్పుడు
యెడమవై పు బల్కినచో ఆపదలు కలుగును. ప్రయాణసమయము
నందట్లు పలికినచో మేలుకలుగును.

క. పురింజొచ్చి వచ్చునప్పుడు

నరయఁగ దాపలను బల్కు • నధికఫలంబౌ

వరశుభములు శీఘ్రంబులు

సిరి చరచా! నిజము లివ్వి • శిఖనరసింహా.

41

తా. ఓ లక్ష్మీశా! నరసింహస్వామీ! పురమును ప్రవేశించి
వచ్చునపుడు యెడమవైపున బల్లి పలికినచో శుభము అధికముగా
గల్గును. శుభకార్యములు వెంటనే సిద్ధించును.

క. కుడిదిక్కుఁ బలుక, కార్యం

బెడనెడ నాలస్యముగను † నదురుగ బలుకన్

పడగొట్టినటులఁ గార్యము

చెడు, వెనుకను బల్క శుభము † నరసింహా,

42

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పుర ప్రవేశించునపుడు బల్లి కుడి
వైపునుండి పలికిన కార్య మాంలస్యముగా నగును. ఎదురుగఁ బలికిన
చో కార్యము చెడిపోవును. వెనుకనుండి పలికినచో శుభముకల్గును.

క. తోరణ గౌళియుఁ బలికిన

నారూఢిగ బంధుహిత ప్రతి † యాంగసరాకల్

కొరిన కోరిక లబ్బును.

శ్రీగంగా నిశ్చయము † శిఖనరసింహా,

43

తా. ఓనరసింహా! బల్లులసమూహము పలికినచో బంధువులు
స్నేహితులు, ప్రియురాండ్రు వచ్చెదరు. కోరినకోరికలు నెఱవేరును.

క. ధర పయనము నడువంగా,

వర దక్షిణగౌళి పలుక † వరలును శుభముల్

నరయోధుల పెండ్లిండ్లకు,

సిరు లలరఁగ బసిడిపంట † శిఖనరసింహా,

44

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణమై పోవునపుడు దక్షిణ
ముగా బల్లి పలికిన శుభములు గల్గును. పెండ్లిండ్లప్పుడు పలికిన ధన
లాభము గల్గును.

క. ఎనిమిది దినముల కొక్కటి

యెనిమిది దిక్కులకు జాము ♦ లెనిమిది ఫలముల్

విను మొక్క దిక్కునకు నగు

చినయోబళగిరి విహార ♦ శిఖనరసింహా. 45

తా. ఓ చినయోబళగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామి!

ఎనిమిది దినములకు ఎనిమిది దిక్కులకు క్రమముగా ఎనిమిది జాములకు వేర్వేర క్రమముగా ఫలములు చెప్పుచున్నాడను.

క. భయమును, జంకయు హరియు,

క్షయమును లాభము ధనము ♦ సంపద శుభమున్

నయముగ నెనిమిది జాముల

1 జయమింద్రుని శౌలిఫలము ♦ శిఖనరసింహా. 46

తా. ఓనరసింహా! క్రమముగా 8 జాములందు తూర్పుదిక్కునందు భయము, చింత, హరిక్షయము, లాభము, ధనము, సంపద, శుభము, బల్లి పలికిన గలుగును

క. రోదనము రణము భుక్తియు,

జూదము వస్త్రము ధనము ♦ శుభమును జయమున్

పాదుకొను నగ్నిమూలం

శ్రీదయితా నిత్యశుభము ♦ శిఖనరసింహా. 47

తా. ఆగ్నేయదిక్కునందు రోదనము, యుద్ధము, భుక్తి, జూదము, వస్త్రము, ధనము, శుభము, జయము కలుగును.

క. చుట్టము లాభము గ్రోధము

బెట్టును మరణంబు చింత ♦ విందులు శుభమున్

గట్టిగ దక్షిణ మరయఁగ

చిట్టా బలగిరి విహార ♦ శిఖనరసింహా. 48

తా. దక్షిణదిశయందు చుట్టములు, లాభము, కోపము, మరణము చింత, విందులు, శుభములు, కలుగును.

క. మరణము సంతోషము శుభ

మరిభయ మశుభంబు హాని ♦ యర్థము సిరులున్

ధర నెనిమిది భాములగును

స్థిరముగ నైర్వృతి ఫలంబు ♦ శిఖనరసిహా.

49

తా. నైఋతి దిశయగు మరణము, సంతోషము, శుభము శత్రుభయము. అశుభము హాని, ధనము, సంపద కలుగును.

క. ధనమును జుట్టము లాభము

విను మరణము శుభము చేటు ♦ విత్తిము సిరులున్

గనుఁగొన బడమటి గౌళికి

చినయోబళగిరి విహార ♦ శిఖనరసిహా.

50

తా. పడమటి దిశయందు ధనముః చుట్టములు, లాభము, మరణము, శుభము. కీడు, ధనము, సంపద కలుగును.

క. మేలును లాభము ధనమును

శ్రీలును వాహనము శుభము ♦ స్థిరమును జయమున్

వాలాయము వాయవ్యము

శ్రీలోలా జాముగౌళి శిఖనరసిహా.

51

తా. వాయవ్యదిశయందు:—మేలు, లాభము, ధనము, సంపద. వాహనము, శుభము, స్థిరము, జయము, కలుగును.

క. చావును లాభము శుభమును,

భావము మేల్వార్తసుఖము ♦ భయమును జయమున్

యేవెరవున ధనపతిపై

శ్రీ వెలయఁగ జామిగౌళి ♦ శిఖనరసిహా.

52

తా. ఉత్తరదిశయందు:—మరణము, లాభము, శుభము, భావము, మంచివార్త, సుఖము, భయము, జయము కల్గును.

క. గండము చిచ్చుసుఖము జయ

మండన పెండ్లిండు లాభ † మతివలచేటున్

ఖండిని మీశాన్యంబున,

* చెందును యేదోషమైన † శిఖనరసింహః.

53

తా. మేశాన్యదిశయందు:—గండము, అగ్నిభయము, సుఖము, జయము, వివాహము, లాభము, స్త్రీహాని, దోషహరణము కల్గును.

వా క్య శ కు న ము

క. ఒకపలుకు దనకువమ్మగు

వికటంబగు సంధి రెండు † వినుజగడము, మూ

డశటా నాలుగుజగడము

సిక పల్లాసుమ్మి యెద † శిఖనరసి హః

54

తా. ఒక సరసింహవ్యాహి! ఒకటి అనుపదము వినినచేటు, రెండు అనుపదము వినిన సంధి చెడును. మూడు అను పదము వినిన కలహము, నాలుగు అను పదము వినిన జగడము, ఐదు అనుపదము వినిన పెద్దకలహమును సంభవించును.

క. ఆత్మతే శ్రేయస్కర

మేరీతిని జగడమేడు † యెనిమిది మరణం

భాంము ధన శుభఫలమగు

శ్రీరమణ! తొమ్మిదింట † శిఖనరసింహః.

55

* 1 చెందును మోదోషములను. 2 చెందును యేదోషమైన అని పాఠాం

తరము,

ఓ నరసింహ స్వామీ! అటు అను పదము విన్న శ్రేయ
క్రమము, ఏడు అను పదము విన్న పదము, ఏడు అను పదము
విన్న మరణము, తొమ్మిది అను పదము విన్న ధనలాభము, శుభము
కలుగును.

క. పది న పది, బహు గెలుపగు

పదుగొక్కట, చావునికము ♦ పది శ్లో తే

పద మూడు పలుకులై తే

చెదరును తా నున్నస్థలము ♦ శిఖనరసింహ.

56

తా ఓ నరసింహ స్వామీ! పది యను పదము విన్న సంపద,
పదకొండు అను పదము విన్న గెలుపు, పన్నెండు అను పదము
విన్న చావు, పదమూడు అను పదము విన్న స్థానభ్రష్టతయుకలుగును.

క. మును పాండు రాజతనయులు

నను వగు రాధ్యంబు విడిచి ♦ యడివికి జని

రొమ్మన బద మూడగు పలుకులఁ

పిన యోబళగిరి విహార ♦ శిఖనరసింహ

57

తా. చినయోబళగిరియగు విహరించే యోనరసింహ
స్వామీ! పదమూడను పదము వినుటవలన పాండవులు పురిని
విడిచి యడవికి బోయిరి.

క. పదినాల్గు మేలుఁ బది హే

నృదలక సీతాంగనయును ♦ వడి చెఱబోయెన్

1 పదు నాటిట హనుమంతుఁడు

చెదరక నయ్యధిదాఁటె ♦ శిఖనరసింహ.

58

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పదునాల్గు అను పదము విన్న మేలు,
పదిహేనను పదము వినుటచేత సీతాదేవి చెఱబోయెను. పదహారను
పదము వినుటచేత హనుమంతుఁడు నయ్యద్రమును దాటెను.

క. శ్రీరాముఁడు నీతాశుభ

మాచూఢిగ విని ఁ బేడు • నట దండెత్తెన్,

వారధి గట్టెనుశుభముగ.

శ్రీరమణ దశాష్టకమున • శిఖనరసింహ.

59

తా. నరసింహస్వామీ! పడిపోడను పదము విని శ్రీరామ
చంద్రుఁడు నీతా వృత్తాంతమును యెఱింగెను. పదునెనిమి దను పద
మువిని వారధి గట్టెను.

క. సవదసకంబుల రాముఁడు

జవమున రావణుని గెల్చె • సమరంబయుండె

భుపి త్రిపురంబుల గెలిచెను

శివు డిరువది పలుకులొదవ • శిఖనరసింహ.

60

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పందొమ్మిదను పదము విని శ్రీరా
ముఁడు రావణుని జయించెను. ఇరువదను పదము విని శివుఁడు త్రిపు
రాసురులను జయించెను.

క. ధర గౌళి తుమ్ము శకునము

నరయ నవగ్రహములందు • నగు నిజఫలముల్

ధర గౌళి ముష్టివ్రాతలు

చెరి సగమగుఁగొంత నిజము • శిఖనరసింహ.

61

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తుమ్ముశకునము, గౌళిశకునము
మున్న గునవి సగమాఫలించుచు, సగము ఫలించవు.

రాహువు వారములంగు నిక్కు ననుండు గడియలవివరము

క. భానుని వారము రాహువు,

నానగ రాత్రియునుఁ బవలు † నగువది ఘడియల్

పూనుకొనియుండు ముదమున.

శ్రీనాథా దక్షిణమున † శిఖనరసింహా.

62

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఆదివారమునాఁడు రాత్రింబవళ్ళు
60 గడియలు రాహువు దక్షిణదిక్కునం దుండును.

క. ఇందుని వాసుర ములువది

యందొక మంగళుని వార † ములు ముప్పదియున్

సొందుగఁ దొంబది గడియలు

చెందును నైర్వతిని రాహు † శిఖనరసింహా.

63

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సోమవారము 60 గడియలు, మంగళవారము పగలు 30 గడియలు మొత్తం 90 గడియలు, రాహువు నైర్వతిదిశయందుండును.

క. మంగళుని రాత్రి ముప్పది

ముంగల బుధవారమందు † మును నిరువది గూ

డంగను నేబది వరుణుని

చెంగట రాహువు వసించు † శిఖనరసింహా.

64

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మంగళవారమునాఁడు రాత్రి 30 గడియలు, బుధవారమునాటి పగలు 20 గడియలు మొత్తము 50 గడియలు రాహువు పడమటిదిశయందుండును.

క. పొరినిలిచిన నలువదియును

వర సౌమ్యునివారమందు † వాయవ్యమునన్

1 గురువారము భృగువిరువది

2 సిరివరదా యుత్తరమున † శిఖనరసింహా.

65

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బుధవారమున మిగిలిన 40 గడియలును రాహువు వాయువ్యదిశయం దుండును. గురువారమునాడు 60 గడియలును, శుక్రవారమునాడు 20 గడియలు మొత్తము 80 గడియలు రాహువు ఉత్తరదిశయం దుండును.

క. అల భార్గవువారంబున

నలుబది స్థిరవారమందు † నట ముప్పదియున్

గలసిన డెబ్బది గడియలు

చెలువుగ శిశాస్యమందు † శిఖనరసింహా. 66

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! శుక్రవారములో మిగత 40 గడియలు శనివారమునాడు 30 గడియలు మొత్తము 70 గడియలు రాహువు ఈశాస్యదిశయం దుండును.

క. శనివారము ముప్పదియును

ఘనరాహువు శూర్పునందు † కడుపడి దనియ

యనలునిపై నిలువక

దక్షిణమున దగుఁ దొంటిపగిది † శిఖనరసింహా. 67

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! శనివారమున మిగత 30 గడియలు రాహువు శూర్పుదిశ నిండును. తరువాత వెంటనే ఆగ్నేయదిశకుం బోయి అచట నిలువక వెంటనే దక్షిణమునకు పోవును. (అట్లే క్రమముగా తిరుగుచుండును.)

క. ఇన గురు దినముల మఱి తూ

ర్పున దక్షిణమున కవీందు † లోలి, పడమరన్,

1 విను కుజ నుత్తముగ గది

సిన బుధశనులందు రాహు † శిఖనరసింహా. 68

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! రాహువు ఆది, గురు, వారము
లందు తూర్పు దిక్కునందును, శుక్ర, సోమవారములందు దక్షిణ
దిక్కునందును, మంగళవారమునందును పడమర దిశయందును,
బుధ శనివారములందు ఉత్తరదిశ యందును, ఉండును.

వ క గ్ర హ గా లి

క. నూనవుల తుమ్మిగొలియు,

భానునిపై బల్కెనేని † బహులంపట తా

బూనిన పని కానేరదు,

శ్రీనాథా నిశ్చయంబు † శిఖనరసింహా.

69

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సూర్యునిమీద తుమ్మినను
గొలి పల్కినను, తలంచినపని కానేరదు. బహుకష్టములు కలుగును.

క. చుట్టములు వత్తు రెప్పుడు

బట్టిన కార్యంబు జయము † బహు శుభమమరు

గట్టిగఁ చంద్రుని ఫలమిది

చిట్ట బళగిరి విహార † శిఖనరసింహా.

70

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చంద్రునిపై తుమ్మినను, గొలి
పలికినను, బంధువులరాకయు, కార్యజయము కలుగును.

క. భూపుత్రునిపై బల్కిన

నాపడలకు మూలమగుచు † నలగుట జాడ్యం

చేపట్టున కలహంబగు

జేసట్టదు ఫల మొకింత † శిఖనరసింహా.

71

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! అంగాగకునిపై పల్కినను, తుమ్మి
నను ఆపడలు, కలహము కలుగును.

క. వర సౌమ్యునిపై బల్కిన

నరులకు శుభఫలము లెందు • నయముగ వెలయున్

సరిలేని సౌఖ్య మమదను,

సిరి వరదా శుభము లినియు • శిఖనరసింహా.

72

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బుధునిమీఁద పల్కినను, తుమ్మి
నను శుభప్రదము, సకల సౌఖ్యములుగల్గును.

క. సురగురుపైఁ బలికినచో

నిరంతరము ధనధాన్య వస్త్ర • నిచయము కలుగున్

ధరణీశుల మన్ననలగు

సిరి వరదా సౌఖ్యమెసఁగ • శిఖనరసింహా.

73

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బృహస్పతి మీఁద పల్కినను
తుమ్మినను ధనధాన వస్త్రలాభము, రాజసన్మానము గల్గును

క. మృష్టాన్నంబును ద్రవ్యము,

నిష్టంబగు ఫలముసౌఖ్య • మెప్పుడు గలుగున్

పుష్టంబుగ శుక్రునిపై,

సృష్టిశా శుభకరంబు • శిఖనరసింహా

74

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! శుక్రునిపై బల్కినను, తుమ్మి
నను మృష్టాన్న లాభమును సౌఖ్యమును సిద్ధించును.

క. శనిపై బల్కిన దుమ్మిన

ఘనమగు రోగంబుఁజింత • కష్టము లెపుడున్

బెసఁగొని వడిఁబీడించును,

చినయోబళగిరి విహార • శిఖనరసింహా.

75

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! శనిపైఁ బల్కినను తుమ్మినను
విచారము, రోగములు పట్టిపీడించును.

క. మరణము చోర భయంబును,
ధరణీశుల చేత బాధ • తరుగని రోగం
బరయఁగ నగ్నిభయంబును,
సిరివరదా రాహుఫలము • శిఖనరసింహా.

76

తా. ఓ లక్ష్మీశా! నరసింహస్వామీ! రాహువుపై పల్కి
నను తుమ్మినను మరణము, చోరభయము, రాజబాధ, రోగము,
అగ్నిభయము కలుగును.

క. కేతువు ఫలమిదె భూమికి
నేతరున దప్పిఁగ్రామ • మిలనెడబాయున్
భూతలము దిరిగి వెతఁబడు
సీతాపతి సాక్షిగాను • శిఖనరసింహా.

77

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కేతువుపై బల్కినను తుమ్మి
నను ఏవిధముగానైన గ్రామమువిడిచి దేశమంతయు తిరిగి కష్ట
పడును. ఇది శ్రీరామచంద్రుని సాక్షిగాసుమా!

కు మ్మ • శ క న ము

క. రెండుగఁ దుమ్మిన సఫలము,
ఖండితముగ దుమ్మిచీడి • గామరణమగున్,
మెండుగఁదుమ్ముచు నడచిన,
జెండును దోషములు నరుల • శిఖనరసింహా.

78

తా. ఓనరసింహస్వామీ! రెండు తుమ్ములు తుమ్మిన కార్య
జయముచి, తుమ్మిచీడిన మరణమును, నడుచుచు తుమ్మిన దోష
హారణమును కలుగును.

క. తుమ్ముచు, దగ్గుచు నడిచిన

నమ్మది శయనించి యుమియ • నిజమగు బహురో
గమ్ములఁ జాయని జడిగా

మ్మును తుమ్ములఫలంబు • శిఖనరసింహా. 79

తా. నరసింహస్వామీ! తుమ్ముచు, దగ్గుచు, నడిచినను,
పరుచి పిమ్మివేసినను, అనేక వ్యాధులు సంతాప్తమగును.

క. లేచిన మొసలింజూచిన

* జూచిన బంగారు ఫలము - సుడితల నటనల్

జూచిన వీడ్కముఁజేసిన

శ్రీచతురా తుమ్ము ఫలము శిఖనరసింహా. 80

తా. నరసింహస్వామీ! మొసలివి, బంగారును, పండ్లను,
స్త్రీనాట్యమును, చూచినను, తాంబూలము వేలకొన్నను, తుమ్ము
వలన దోషము హరించును.

క. ఇలఁ గోకినఁ గడకేగినఁ

దలఁ గోకినఁ జింతసేయ • దడబడ వేదన్

బలుకష్టము తుమ్మిన తఱి

కెల్లెనం గష్టపడును • శిఖనరసింహా. 81

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తుమ్ముచు భూమి గోకినను, అవ
తలకుఁ బోయినను, తలఁగోకికొన్నను, చింతగానున్న, తడబడినను,
వీడిగను రాళ్ళకై నను కష్టమువచ్చును.

క. లేచిన శుభమగు దుమ్ముచు

సూర్పుండిన నీళ్ళగడను • గొనుగుచు నుండన్

నాచుక జగడముఁ జేసిన

శ్రీచతురా! కార్యహాని • శిఖనరసింహా. 82

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! లేచుచు తుమ్మిన శుభము.
కూర్చుండిగాని, నీటిదగ్గఱనుండిగాని, గొణుగుచుగాని, కలహించుచు
గాని, తుమ్మినచో కార్యహాని గలుగును.

క. ఇనుమును వెండియు ముట్టిన

గనుఁగొనఁ జెడుఁ గార్యమెల్లఁ ♦ గంచును తామ్ర

మును జయము తుమ్ముచును హే

చ్చిన నది నంటక శుభంబు ♦ శిఖనరసింహః.

83

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఇనుమును, వెండిని తాకినను
చూచినను కార్యము చెడిపోవును. గంచును, రాగిని తాకినను చూ
చిన జయము కలుగును. తుమ్మినపిమ్మట పైపానిని తాకిన శుభము
గలుగును.

క. పసిబాల శిశువు లంజెయు,

పసగల బాలింతతుమ్ము ♦ బంగారుసుమీ,

వెన మాలకుంటి * తులతమెన

సిన బహుకార్యసిద్ధి ♦ శిఖనరసింహః.

64

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పసిబాల, శిశువు, భోగముది,
బాలెంతగాలు వీరు తుమ్మినచో మంచిది, నీచజాతివాఁడు, కుంటి
వారలు వీరలు తుమ్మిన కార్యసిద్ధి కలుగును.

క. తొత్తును గర్భిణి గొఱ్ఱును

ముత్తైదువు విధవ గుడ్డి ♦ ముండల, తుమ్ముల్

గుత్తగ మరణాంతము, నీ

చిత్తము దయసేయుమయ్య ♦ శిఖనరసింహః.

85

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బానిస, గర్భిణీస్త్రీ, గొఱ్ఱాలు,
ముత్తైదువ, విధవ, గుడ్డిముండలు వీరి తుమ్ములు మరణము కలుగ
జేయును.

* తులతమైన, వినుమీ అనిపాతాంతరము గణముతప్పినది. తులతము = తుమ్ము

క. చాకిరి, గాండ్లది, చిప్పిది

మూకది, నెలుకలది, మొండి ♦ ముక్కిడి వారల్

యేకిడఁ దుమ్మిన, దుఃఖమె,

చేకూడదు ఫలమొకింత ♦ శిఖనరసింహ.

86

తా. ఓనరసింహ! చాకలస్త్రీ, గాండ్లస్త్రీ, కుట్రపుస్త్రీ, మూగస్త్రీ, నెలుకలస్త్రీ, మొండిస్త్రీ, ముక్కిడిస్త్రీ, మున్నగువారు తుమ్మినచో దుఃఖము గలిగి ఫలనాశన మగును.

క. చాలుగు పదముల జీవము

లాలోచన లపుడుఁ బయన ♦ మానెడఁ దుమ్ముకొ

• వాలాయము మరణాంతము

శ్రీలోలా తప్పదండ్రు ♦ శిఖనరసింహ.

87

తా. ఓనరసింహస్వామీ! చాలుగుకాళ్ళ జంతువులు, వీడైన ఆలోచించు నప్పుడుగాని ప్రయాణమై పోవునప్పుడుగాని తుమ్మినచో మరణము కలుగును.

నొం ద పా టు ఫ ల ము

క. ముక్కున వ్యాధి నివారణ

మక్కర మృష్టాన్నభుక్తి ♦ యగు వక్షముపై

నెక్కిన నెడ భూషణములు

చిక్కును మఱి భుజములందు ♦ శిఖనరసింహ.

88

తా. ఓనరసింహస్వామీ! తొండ ముక్కుమీద పడినయెడల రోగము కుదురును. వక్షముమీద పడిన మృష్టాన్నభోజనము, భుజములపై ప్రాకిన భూషణాలంకారప్రాప్తి గలుగును.

గొన్నిప్రతులలో ఈభాగమునకు ముందే చల్లిపాటుగలగా,

క. శిరమున భయమగు, లక్ష్మీ

కరమగు వలనొసలిమీఁద † గడుభూషణముల్,

సిరు చెవులఁ గంట దుఃఖము

సిరి వరదా! తొండ వాటు † శిఖనరసింహా,

89

తా. ఓలక్ష్మీశా! నరసింహస్వామీ! తొండ శిరస్సుమీఁద పడిన భయము, కుడికొసలిమీఁద పడిన లక్ష్మీప్రదము, రెండు చెవులు మీఁద పడిన దుఃఖము కలుగును.

క. చేతుల * నావుల కాపడ,

నాతుల చుట్టముల దర్భ † నము కడుపుప ముక్క,

ఖ్యాతిగఁ బిరుదుల పైఁబడ,

నీతాపతి లాభమంద్రు † శిఖనరసింహా.

90

తా. ఓ నీతాపతి! నరసింహస్వామీ! తొండ చేతులమీఁద పడిన మిత్రులకాపడయు, కడుపుమీఁదపడిన స్త్రీలను చుట్టములను జూచుటయు, పిరుదులపైఁబడిన లాభముగల్గును.

క. తొడలను కాళ్ళను రోగం,

బెడమ కడన్ దేహమందు † నెపుడు ధనంబున్,

కుడిపార్శ్వము ధనహానియు.

* చెడుగులగును ముఖమునందు † శిఖనరసింహా

91

తా. ఓనరసింహస్వామీ! తొండ తొడమీఁదనుగాని కాళ్ళ మీఁదనుగాని పడిన రోగమును, దేహమునం బెడమవైపున పడిన ధనమును, దేహమునందు కుడివైపున పడిన ధన హానియును, ముఖమునందు పడిన చెడుగులును కలుగును.

* ఆవులకాపడ:- కర్రప్రతిరోగలదు.

* 1 చెడిరిచ్చును, 2 చెడుగలుగును. 3ని పాఠాంతరములు.

క. 1 పాదముల సందులాభము,

మేదిని కుడి పాదమున † మేలగు ధనమున్

అది భయ మెడమ పడమున

2 శ్రీదయితా! పిదపశుభము † శిఖనరసింహా, 92

తా. ఓ శ్రీవల్లభా! నరసింహస్వామీ! తొండ పాదముల మధ్యయందుపడిన లాభము, కుడిపాదమునందు పడిన ధనలాభము. ఎడమ పాదమునంగు పడిన మొదలు భయమును తరువాత శుభమును గలుగును.

క. * పై కెగత్రాకిన శుభమగు,

చేకొని క్రిందికిని దిగిన † చేటగు నెపుడున్

దాకిన చుట్టిన మేలగు,

శ్రీకరమగు తొండపాటు † శిఖనరసింహా. 93

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తొండ దేహముమీది కెగత్రాకినచో శుభమును, పైనుండి క్రిందికి దిగినచో కీడును, దాకినను, చుట్టినను, మేలును కలుగును.

* నలికీచుపాటు ఫలము

క. నలికనుల పామునంగను

నలికిరియు ననంగ మఱియు † నలికీచనగా.

నిలనుండు రక్తపుచ్చిక

చెలగున్ నలుమూల లలరి † శిఖనరసింహా. 94

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! నలికనులపాము, నలికిరి, నలికీచు రక్తపుచ్చిక, ఈ పేళ్ళు నలికండ్లపామునకు చెప్పబడెను.

విశేష:- 1 పాదమునందు లాభము.

2 శ్రీదయితా తొండపాటు అని పాఠాంతరములు.

3 ఈపద్యము 2 ప్రతులతోలేదు.

4 నలికీచు పాటుఫలము ప్రాతప్రతులు రెంటితోనులేదు.

క. పొక్కిలికి దిగువఁబ్రాకిన,

నెక్కినఁ జుట్టినను పడిన * నేఫలమైనన్

నొక్కివచింపఁ బ్రయాణము,

చిక్కదు నలికిరి ఫలంబు * శిఖనరసింహః.

95

తా. ఓనరసింహస్వామీ! నలికండ్లపాము బొడ్డునకు క్రింది భాగమునందు ప్రాకినను, ఎక్కినను, చుట్టినను, పడినను, ప్రయాణము భరుడదు *

క. పొక్కిలికిఁ బైన ముందరి

ప్రక్కన నెచ్చొటదిగిన * ప్రాకిన జయమా,

నెక్కినఁ తాకిన నాకిన,

చిక్కులుగలవండ్లు బుధులు * శిఖనరసింహః.

96

తా. ఓనరసింహస్వామీ! నలికీచు, బొడ్డునకు పైన ముందరి ప్రక్కను, యెచ్చొటనైనను దిగినను ప్రాకినను జయమగును. ఎక్కినను, తాకినను, నాకినను, చిక్కులుకలుగును.

క. వీవు పయిఁబడిన భాగ్యము,

మూపు పయింబడినచో న్వ * పురమునువీడున్

కాపురము చెడును తెక్కల

శ్రీపతి నలికీచు పడిన * శిఖనరసింహః.

97

తా. ఓలక్ష్మీనరసింహస్వామీ! నలికీచు, వీవుమీఁదఁబడిన భాగ్యము, మూపుపైఁబడిన తనగ్రామమువిడచి పంగ్రామముచేరుటయు, తెక్కలమీఁదపడిన కాపురము చెడుటయు కలుగును.

1 బల్లిజాతులు.

క. బల్లుల జాతులు తెలియఁగ

తెల్లని యది బ్రహ్మజాతి † తిరమగు నెఱుపా
బల్లి యిలరాచజాతిగఁ

జెల్లగఁదగు ధరణియందు † శిఖనరసింహః.

98

క. కోమటి గుంపుల బల్లికిఁ

జామన చాయయగు శూద్ర † జాతికినలుపా
కామించి ఫలముఁ జెప్పఁగ,

శ్రీమానిని హృద్విహార † శిఖనరసింహః.

99

తా. ఓలక్ష్మీనరసింహస్వామి! బ్రాహ్మణజాతి బల్లి తెల్ల
గాను, క్షత్రియజాతిబల్లి యెఱ్ఱగాను, వైశ్యజాతిబల్లి చామనచాయ
గాను, శూద్రజాతిబల్లి నల్లగాను యుండును.

2 బల్లిజాతులు కాలఫలములు.

క. గురు శుక్ర సోమవారము,

లరయగ మఱిసత్వకాల † మగుచుండుధరన్

పరగఁగ బాపన బల్లికి,

చిరుయోబలగిరి విహార † శిఖనరసింహః.

100

తా. ఓ చిరుయోబలగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామీ!
బ్రాహ్మణజాతిబల్లికి గురు, శుక్ర సోమ, వారములందు, సాత్విక
కాలములు శుభరకము.

1 ఇది రెండుప్రతులలో లేదు.

2 ఇది రెండుప్రతులలో లేదు.

క, భూజరవివాసరంబులు,

రాజసకాలంబుగౌళి ♦ గా భూజరవివాసం.

దేజము శుభమని పెద్దల

చే జెప్పంగ బడును భువిని ♦ శిఖనరసింహం.

101

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! క్షత్రాయజాతి బల్లికి, అది, మంగలవారములు రాజసకాలములు, శుభకరము.

క. పోలున్ కోమటి బల్లికి

కాలము రాజసము తెలియ ♦ గా బుధవారం

బేలీలనగును, భాద్రణి,

శ్రీలోల క కాలవదన ♦ శిఖనరసింహం.

102

తా. ఓ శ్రీలోలా! నరసింహస్వామీ! వైశ్యజాతిబల్లికి బుధవారము రాజసకాలము శుభకరము.

క. నాలుగవజాతి బల్లికి,

కాలము తామసము నరయం ♦ గను, శని దినమా

వాలాయము శుభకరమగు

శ్రీలోలా! విశ్వయంబు ♦ శిఖనరసింహం.

103

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహ! శూద్రజాతి బల్లికి శనినాగము తామసకాలము శుభప్రదము.

వారములం దెప్పడు కాలములు

క. ఉదయాదిగఁ బదిగడియలు,

పదపది సాత్వికమునలన ♦ పది రజసా ము

ప్పదివరకు తామసంబగుఁ

జెడరక సతతంబుఁ దెలియ ♦ శిఖనరసింహం.

104

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సూర్యోదయములగాయిత 10
గడియలవఱకు సాత్విక కాలము, 11 గడియలు లగాయిత 20 గడి
యలవఱకు రాజసకాలము, 21 గడియలు లగాయిత 30 గడియల
వఱకు తామసకాలము అగును.

క. అది నిశ్చయమై నెదు గడియలు

పాదుకొనున్ సాత్విశంబు † పదివఱకును నిం

పాదిగ సాత్విక కాలము

శ్రీదయితా! చెలగుచుండు † శిఖనరసింహా. 105

తా. ఓ లక్ష్మీనాథా! నరసింహస్వామీ! రాత్రి 1 గడియ
లగాయిత 5 గడియలవఱకు పాదుకొని అపైని 10 గడియలవరకు
అనగా 15 గడియలవరకు సాత్విక కాలము.

క. పదియేను మొదలుగా, ని

ర్వదివఱకును తామసంబు † పదపడి, యటు ని

ర్వదియైదు రాజసంబగు,

చెడదన్ సత్వంబు తుదికి † శిఖనరసింహా. 106

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సాత్విక కాలముగా 15 గడియలు
పోను 16 గడియలలగాయిత 20 గడియలవరకు తామసకాలము,
21 గడియలు మొదలు 25 గడియలవరకు రాజసకాలము. మిగిలిన
కాలము సాత్వికములో చేరును.

క. ఆయాజాతుల గౌళుల

కాయావారములు కాల † మగునేని, నిజా

నా యాఫలములఁ దప్పకఁ,

జేయు నిలన్ బల్లిపాటు † శిఖనరసింహా. 107

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ఆయాజాతుల బల్లులకు, ఆయావ
ారములు తగిన కాలములై నచో తప్పకుండా ఆయాఫలములుగలుగును,

బల్లిపాటు తజ్జాతి తత్కాలఫలములు

108 పద్యము ల గాయుతి 116 వ పద్యములకరకు ఒకటి రెండు నాల్గుప్రతులలోలేవు

క. తనజాతి బల్లియైనన్ ,

తనకెక్కువయైన బల్లి • తనకగుకాలం

ఋన తనపైబడ శుభమగు

చినయోబళగిరి విహారి శిఖనరసింహా,

108

తా. ఓనరసింహస్వామీ! తనజాతిబల్లిగాని, తనకంటెయెక్కువజాతిబల్లిగాని, తనకుతగిన కాలమునంగు తనమీదబడినచో శుభమగును.

క. రమణులకు నెడమవైపు, ను

త్తమములు రోమములులేని • తావునమఱి య

శ్రమను కుడివైపు పురుషుల

చెమరక పడెనేని శుభము • శిఖనరసింహా,

109

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లిపాటు స్త్రీలకు యెడమవైపు నందును, రోమములులేని తావునందును శుభము పురుషులకు కుడివైపున శుభము.

క. కీడగును మీద పడి దిగి

గీడున్ మేలగును కాని • క్రీయవెల్లనగున్

చూడఁగ పడి యెక్కినచో

క్షేద గర్భాత పదాబ్జ • శిఖనరసింహా,

110

తా. సింహనాదమును బొబ్బరించు కంఠముగల ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి మీదపడి క్రిందకు దిగినచో కీడగును, మీదపడి పైకెక్కినచో కీడుగల్గి పిదప మేలును కార్యసిద్ధియు గలుగును.

క. ఆఱు నెల లగును భానుని

వారమున్ బడినసోమ † వారమునబడన్

తీరుగ తొమ్మిదిగడియలు (దినములు)

శ్రీరమణా! బల్లిఫలము † శిఖనరసింహా, 111

తా. ఓ శ్రీరమణా! నరసింహస్వామీ! బల్లి ఆదివారము నందు పడినచో ఆఱు చూసములతోను, సోమవారమునందు పడినచో తొమ్మిది (గడియలు) దినములతోను తత్ఫలములుజనుగును.

క. ధారుణి సుతు వారంబున,

వారము నాదినమునందె † సగుఫల చిన్నెల్

మీటి బుధవారమునబడి

జేరు స్మారద్యయంబు † శిఖనరసింహా, 112

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లిపాలు మంగళవారమున జరిగినచో ఆదినమునను, బుధవారమున జరిగినచో రెండు చూసములతోను తత్ఫలము కలుగును.

క. గురువారి మొక్క నెలకును,

పరగంగ భృగువారమందు † పక్షమునకగున్,

ధర శని యందొకయేడగు,

సిరిగొలి ఫలంబు దెలియ † శిఖనరసింహా 113

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లిపాలు గురువారమున జరిగినచో ఒక చూసమునకును, శుక్రవారమున జరిగినచో పదిహేను రోజులకును, శనివారమున జరిగినచో ఒకసంవత్సరమునకును తత్ఫలములు కలుగును.

క. జుట్టుకోనబడిన మరణము,

పట్టుగ బదునాల్గునెలల † వరకు స్మృతి క,

నైట్టగవలె దానిమితో,

జిట్ట బళిగిరి విహార † శిఖనరసింహా. 114

తా. అహోబలగిరియందు విహరించే యోనరసింహస్వామీ!
జాబ్బుకొనయందు బల్లిపడిన 14 నెలలలో మరణము గలుగును.

క. ఏవేళ బల్లి పడునో,
యూవెంటనె జలకనూడి + యడల శుచివై,
కోవెలకుం జని దై వము,
సేవించిన యెడల గీడు + శిఖరసింహ. 115

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి తనమీద నెప్పుడు పడునో
అప్పుడే స్నానముచేసి శుచియై దేవాలయమునకుఁ బోయి దేవుని
సేవించినయెడల బల్లిపాటువలన గల్గు కీడు పరిహారమగును.

క. పరిణయ ముపనయనంబులు,
జరుగని పసివారిపైన + సరిబల్లిపడన్
గురికొని తల్లికిఁ దండ్రుకి,
స్థిరముగ వాఘలము లబ్బు + శిఖరసింహ. 116

తా. పెండ్లి కాని కన్నలమీదను, వడుగుగాని బాలురమీద
ను, బల్లిపడినచో ఆఘలములు వారి తల్లిదండ్రులకు సిద్ధించును.

విశేషాంశములు ఇక్కడనుండి 1, 2, 4 ప్రతులలోను పద్యములారంభించబడినవి.

క. నడినెత్తిన రోగము కుడి,
పెడతల భ్రాతలకుహాని + పెడతల నడుమన్,
బడగౌళిపాలు తమ్ములు,
చెడిపోవుట సత్యమంద్రు + శిఖరసింహ. 117

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి నడినెత్తి యందు పడినచో
రోగము, కుడిపెడతలయందు పడినచో సోదరులకుకీడు, పెడతల
నడుమ బడినచో తమ్ములు చెడిపోవుట కలుగును.

క తన మేనమామ గండము.

విను, తలఁ బడ ముందలయును † విత్తమగీడున్.

కొన వెండ్రుకలను మరణము,

చినయోబలగిరి విహార † శిఖనరసింహః.

118

తా. అహోబలగిరియందు విహరించే యోనరసింహస్వామి! బల్లి, తలమీఁదఁబడిన మేనమామకు గండము, తలకు ముందు భాగమున అసగా మాడపట్టిన బడినచో ధనహాని, వెండ్రుకల కొనయందు మరణము కలుగును.

క. నెసలంబడి వాసింగను,

పసగల బంధువులరాక † బహుశుభమును, రా

జ, సభల మెన్నెయగు, వా

* సి. సుమీ! యోగళిపాటు † శిఖనరసింహః.

119

తా. ఓనరసింహస్వామి! బల్లి నెసలమీఁదఁబడిన గొప్ప కలుగును. మంచిబంధువులు వత్తురు. రాజసభలయందు మర్యాద పరుగును.

క. వలపలి గండస్థలమున,

లలనల కపజయము, పురుషు † లకు శుభమును; దా

పసి గండస్థలమునఁ బడ

చెలులకును శుభంబటండ్రు † శిఖనరసింహః

120

తా. ఓ నరసింహస్వామి! బల్లి స్త్రీలకు కుడిచెక్కిళ్ళయందుఁ బడిన అపజయము, పురుషులకై నచో శుభకరము. ఎడమ చెక్కిలి స్త్రీలకుపడిన శుభము కలుగును. (పురుషులకు కీడు)

క. * తల ముసుక్తుపైనఁ బడమే

ల్లుగదు, పురుషులకు † సతికి † గండము తలఁపన్
బలుకీడు గంటుపైఁబడ,

చెలియకు బాసికము లబ్బు † శిఖనరసింహఁ.

121

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి మగవారలకు తలపైన వేసు
కొన్న ముసుగుమీఁద బడినచో మేలుగలుగదు. ఆడువారికి గండము
కలుగును. స్త్రీలకు కీలుగంటిముడిమీఁదబడినచో శుభముకలుగును.

క. కుడికంట నబ్బుఁ బీడయు

కకునబ్బును సంపదలును † కడుమే లెడమకే

కడునబ్బు రోగమబ్బును

చెడువ్యాధియు నాసికమున † శిఖనరసింహఁ.

122

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడికంటిమీఁద బడినచో
పీడ కలుగును. ఎడమకంటిమీఁదబడినచో సంపదకలుగును. ముక్కు
మీఁద బడినచో రోగము కలుగును.

క కనబ్రహ్మరంధ్రమునకును,

వెనుకను లక్ష్మీకరంబు † వివరింపఁగ ము

చ్చెనగుంట బల్లి పడినను,

చెనకును తమ్ములకు కీడు † శిఖనరసింహఁ.

123

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి బ్రహ్మరంధ్రమునకు వెనుక
భాగమునఁ బడినయెడల లక్ష్మీకరంబు. ముచ్చిలిగుంటలో పడినచో
తమ్ములకు కీడు కలుగును.

క. భువి బ్రహ్మరంధ్రమున, మృ
త్యువు, పాపటలోన తల్లి * తోఁబుట్టునకున్
డవులును బలుకష్టంబులు
శివ దేవార్చిత పదాబ్జ * శిఖనరసింహా.

124

తా. ఈశ్వరునిచే పూజింపఁబడేపదాబ్జములుగల ఓనరసింహా
స్వామీ! బల్లి బ్రహ్మరంధ్రమునందు పడినచో మృత్యువు పాపట
యందుపడినయెడల తల్లితోబుట్టువులకు చిక్కులు కీడును కలుగును.

క. పరికింప హానియా ముం

గురులను జాట్టుపయిఁ బడిన * గురుకష్టంబౌ
వరునకు గండము బడపై,
చిరతరయశ శౌలిపాటు * శిఖనరసింహా.

125

తా. ఓచిరతరయశముగల నరసింహాస్వామీ! బల్లి స్త్రీలకు
ముంగురులపైనఁగాని, జాట్టుమీఁదఁగాని పడినచో అధికకష్టములు. బడ
యందు పడినచో మగనికి గండము కలుగును.

క. కొనముక్కునఁ బీడయగున్

జనహానియు ననుము శుభము * జను పురుషులకున్
ధనమెనయు నొగట సతికిన్,
* జనయోబలగిరివిహార * శిఖనరసింహా.

126

తా. అహోబలగిరియందు విహరించేయోనరసింహాస్వామీ!
బల్లిముక్కుకొనియందు పడినయెడల హాని. ముక్కుయొక్క మధ్య
భాగమునందు పడినచో కీడు. స్త్రీలకు నొగటియందు పడినయెడల
ధనలాభము కలుగును.

క. కుడి కంటను గుడిచెవిపె,

కడులాభం బెడమదిక్కు † కంటను చెవిపైఁ

బడినాని యెడమ చెంపను

చేసు పురుషుఁడు స్త్రీకిమేలు † శిఖనరసింహా. 127

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడికంటి యందును కుడిచెవి యందును పడిన లాభము. ఎడమకంటియందును ఎడమచెవియందును పడినహాని కలుగును. పురుషులకు యెడమ చెంపయందుపడిన కీడు, స్త్రీలకు యెడమ చెంపయందుపడిన మేలుకలుగును.

క. చెంపయుఁ గనుబొమవలపల,

సంపద, దాపలనుకీడు † సరికనుబొమఁగా

లింప సభాపతి కృప ర,

క్షీంపును కనుబొమలనడుమ † శిఖనరసింహా. 128

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి చెంపయందుగాని కనుబొమల కుడియందుగాని పడినచో సంపద. కనుబొమ్మల యెడమవైపునఁ బడినచోకీడు. కనుబొమల నడుమపడినయెడల పైయధికారుల దయ కలుగును.

క. మీసలు సవ్యమునొప్పును,

వాసిగ నపసవ్యమగును † వనరుగఁబడినన్

మీసముల నడుమఁబడినను

చేసును ధనలాభ మెందు † శిఖనరసింహా. 129

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి ఎడమమీసముమీఁదగాని. కుడిమీసముమీఁదగాని, రెండుమీసముల మధ్యభాగమందుగాని పడినయెడల ధనలాభము కలుగును.

క. తేజము పై పెదవిని మఱి,

భోజన మమృతింబునొసగు ♦ భుజవాతేరపై

రాజభయంబగు గడ్డము

శ్రీజయ నిశ్చయ ఫలంబు ♦ శిఖనరసింహా. 110

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి పై పెదవియందు పడినచో
తేజము, గడ్డమునందు పడినచో రాజభయము కలుగును.

క. నాలుకపై బడినను వి

* ద్యాలాభము, పండ్లపైన ♦ నగు భూనష్టం,

బాలాగె * కురులచెఱుబడు,

క్షేత్రధరానల్ప తల్ప ♦ శిఖనరసింహా. 131

తా. క్షేత్రధరావిషమును ధరించిన, నల్పతల్ప-పాము పాన్పు
గాగల, ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి నాలుకపై బడినచో విద్యాలా
భము, పండ్లమీద బడినయెడల భూనష్టము. వెండుకలయందు పడి
నచో కారాగృహ ప్రాప్తి కలుగును.

క. చెక్కిటఁ గుడిదెసభోగము.

చిక్కుదురట వ్యాధినెడమ ♦ చెక్కిట, భాగ్యం

బెక్కువ గొంతున, మెడపై,

చిక్కును సంతానఫలము ♦ శిఖనరసింహా. 132

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి గుడిచెక్కిలియందు బడిన
యెడల భోగము, ఎడమ చెక్కిలియందు పడినచో భోగము, గొంతు
మీదపడినచో భాగ్యము, మెడపైని పడినయెడల సంతానము
కలుగును.

* విశేషాంశము = ఈపద్యము 1, 2, 4 ప్రతులలోను లేదు.

* వెండుకలయందు పడినచో నరణమని 114 పద్యములో వచ్చినది.

క. అండలము యెడమమెడపై,

సందిడి శత్రుక్షయము, * సవ్యపుకంఠం,

బందెడమ భుజమురోగము,

చెందును కుడిభుజముజయము * శిఖనరసింహం

133

తా. ఓ శిఖనరసింహస్వామీ! బల్లి మెడపైని యెడమవైపున బడిన పల్లకి నెక్కును సందిట పడునెడల శత్రుక్షయము, కంఠము నకు యెడమవైపు పడినచో, రోగము. యెడమభుజమునందూ పడినచో రోగము, కుడిభుజమునందూ పడిన జయముకలుగును.

క. గొం తెముకపై న భయమగు,

* వింతగ చంకపయిబడిన * ప్రేతిభయంబౌ,

పంతముగ వెన్నుపయిబడ

చి తింపగ శత్రుభయము * శిఖనరసింహం.

134

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి గొం తెముకపై బడినచో భయము చంకిపై బడినచో ప్రేతిభయ మగును. వెన్నుపై బడిన యెడల శత్రుభయము.

క. వలెలందునఁ బోఁబుట్టుల,

కలసట, నపసవ్యబాహు * నటస్త్రీభోగం

బులు, తొమ్మునడుమఁ బీడియు,

చెలువుగ నుఱమునను శుభము శిఖనరసింహం.

135

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కడుపుమీదగల ముడు కలందు పడినచో తోఁపుల్లువులకు కష్టము. ఎడమ బాహువునందు బడిన స్త్రీసంభోగము. తొమ్మునకునడుమ పడినచో నీడ. తొమ్మున పడిన శుభముకలుగును.

* ఈ పద్యము. 1, 2, 4, ప్రతులలోను లేదు.

నాపలిచెందును నందరి.

యావునఁ గడిచె బబట్ట ! * లెప్పుడుగలుగున్

కాపురము భాగ్యమబ్బును.

శ్రీపతి చను మొనలయందు ! శిఖనరసింహా.

137

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహస్వామీ! బల్లి ఎడమ స్తనమునందు పడిన యెడల రుతానము కుడి స్తనమునందు పడినయెడల వస్త్రలాభము. చను మొనలందు పడిన భాగ్యప్రాప్తికలుగును.

క. వెన్నముక పిశాచభయం,

* బెన్నగఁగటి వస్త్రలాభ ! మొలయుకలుగున్,

పన్నగఁ ద్రికమునబడినను,

చెన్నగు హయలాభమంద్రు ! శిఖనరసింహా.

137

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి వెన్నముకయందు పడినచో పిశాచభయము. కటిస్థలమునందు పడినచో వస్త్రలాభము. మూపురమందుబడినచో అశ్వలాభము కలుగును.

క. పొట్టపయిబడిన భాగ్యము

పుట్టును కడుకష్టమెపుడు ! పొక్కిటఁబడినన్,

గట్టిగసిరి, బో; కడుపున

చితా బళిగిరివిహార ! శిఖనరసింహా.

138

తా. ఓ అహోబలగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామీ! బల్లి పొట్టమీఁదఁ బడినచో భాగ్యము పొక్కిలియందు పడినచో కష్టము. కడుపుమీఁదఁబడినచో గుంపడకలుగును.

* విశేషాంశము లప్పుడు అనియొన్నది. కావున యతి భంగము గలుగుటచే సవరించితిని.

క. మోచేతిపయిన, లోపల,

యోచన దుఃఖంబు, కుడివి ♦ యుక్త బెడము,

మోచేతిపయిన లోపల,

శ్రీచతురా! యెడమకడను ♦ శిఖనరసింహా. 139

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి కుడి, ఎడమ మోచేతుల పై భాగములందు పడినచో ఆలోచనయు, లోపలభాగములందుపడినచో దుఃఖమును కలుగును.

క. సిరులెడమ మూర చెయిపయి,

నరుదుగ కుడిమూర చేత ♦ నెవ్వము, మణిక

ట్లిరుగడ మీ చెయిదాపల,

సిరులలరును లాభమెప్పుడు ♦ శిఖనరసింహా. 140

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి ఎడమచేతి మూరమీఁద పడినచో నెవ్వము. కుడిచేతుల మణికట్లయందు పడినచో నెవడ. మీఁజేతికి ఎడమవైపునందు పడినచో భాగ్యము కలుగును.

క. వలపలమీఁచెయి పయిఁబడ,

నలరున్ శత్రుఁడయింబు. ♦ నరిచేతశుభం,

బులు, కరతలమునఁ బడఁగా,

చొప్పులు బలుసిరులు గలుగు ♦ శిఖనరసింహా. 141

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి, కుడిమీఁజేతిపయిఁ బడినచో శత్రుహరణము. కుడి అరచేతియందు పడిన శుభము. కరతలమున పడినచో గుంపదలు.

క. ఎడమయరచేత నిడుములు,

కడుగట్టము వ్రేళ్ళమీఁద ♦ గమలాభమగున్,

1 కుడివ్రేళ్ళనడుమ, గోళ్ళను,

చిడిముడి కుడిగోళ్ళఁ బడిన ♦ శిఖనరసింహా. 142

1 కుడి వ్రేళ్ళమీఁద కీర్తియు, చిటికెనపై పడిన హాని 1 కి.... ఒక్కప్రాతాపతిలో నిటు గెండు పంతులున్నవి. కడపం లో ప్రాసతప్పినది.

తా. ఓనరసి: హాస్వామి! బల్లిఎడమయర చేతబడినకష్టములు,
వ్రేళ్ళమీఁద పడినచో అధిక కష్టములు. కుడివ్రేళ్ళయొక్క నడును
భాగమును యెడమచేతిగోళ్ళయందు లాభము. కుడిచేతిగోళ్ళయందు
చిక్కులు కలుగును.

క. బరి నెముకలఁ గుడినడుమున,

ధరిఁ దన తోఁబుట్టులన్న † దమ్ములకీడుకా,

బరిప్రక్కఁ దల్లితండ్రీకి,

జరిగండము లవి తలంప † శిఖనరసింహా.

143

తా. ఓ నరసింహాస్వామి! బల్లి ప్రక్క పెముకలందును,
నడుమునకు కుడినెత్తునందును పడినచో, అన్నదమ్ములకు చెరువు.
ప్రక్క భాగమునందు పడినచో తలిదండ్రులకు గండము కలుగును.

క. ప్రక్కలిరుగడల భోదన,

మక్కట స్త్రీభోగమబ్బు † నను గర్భమునన్,

నుక్కున నడిమధ్యంబునఁ,

జెక్కినఁ గార్యంబు నేయు † శిఖనరసింహా.

144

తా. ఓనరసింహాస్వామి! బల్లి రెండు ప్రక్కలందును బడిన
యెడల స్త్రీభోగము. నడుముమధ్యమునందు పడినయెడల కార్యసిద్ధి
కలుగును.

క. పిఱుఁదు నపసవ్యమున సుఖ

మరయఁగ, వలపిఱుఁడమీఁద † యట లింగముపై

సిగుల్లుసిల్లు, బీజము

చెరుచును మరగాంతమగును † శిఖనరసింహా.

145

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కూడిపిఱుడయిందు పడినచో
సుఖము, * ఎడమపిఱుడమీఁదను లింగముమీఁదను పడి
నచో సంపదలు, బీజమునందుపడినచో కీడు, మరణము కలుగును.

క. ఆసనమున మేల్కుడితొడ

నీనున మగబిడ్డ సచ్చు † నెంతయు పిఱుడన్

* వాసియులో తొడ లుభయము

* జేసును గంతానఫలము † శిఖనరసింహః 146

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి ఆసనమునందు పడినయెడల
మేలు, కుడితొడయందుపడిన పుత్రసప్తము, పిరుడయందు వాసియు
లోతొడయందుపడిన భయము, గంతానఫలము కలుగును.

క. తొడవెనుకను విషభయమగు

తొడముండట భోగసూఖము † దొరకొను, మఱిలో

తొడపయిఁ బరసతి గమనము,

చెడుఁగేమియులేదు తలఁప † శిఖనరసింహః. 147

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి తొడవెనుకభాగమున పడి
నచో విషభయము, తొడముందుభాగమున బడినచో భోగసూఖము,
లోతొడపైఁ బడినచో పరస్త్రీగమనము కలుగును.

క. బలనాశము గజ్జలలో,

పలఁ దగ దాంపత్యహాని † పౌరుషముకొనక,

వెలయున్ గాలీపతనము

చెలఁగుననుచుఁ దెలియగలయు † శిఖనరసింహః 148

* విశేషాంశము=ఎడమపిఱుడు లింగముమీఁద దారిద్ర్యమని శ్లోతిష
గ్రంథాంతరముగలవు.

* విశేషాంశములు=వాసరములు దొరుకభయము, అని ప్రాశస్త్యముతో
రెంటిలో నున్నది.

* జేసును లాభంబటండ్రు, కీ.....అని శ్రాత్తప్రతిలోనున్నది.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి బీజములక్రిందఁ బడినచో దొంగలినము, బీజములపయిని బడినచో స్వదేశత్యాగము, మోకాలియందు వాహనలాభము కలుగును.

నూచిన 147, 148, 149 పద్యములు రెండు నాలుగుప్రతులలోనూ రేవు.

క. మోకాళ్ళగీడు, వలపల

కొనుశుభ, మెడమవట్టి † కాళ్ళను నెడమకా
చీకాకు, పలుచు, వలపలఁ

జేకొన సౌఖ్యంబులొసఁగు † శిఖనరసింహః. 140

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి కుడిమోకాలియందు పడినచో కీడు, ఎడమమోకాలియందు పడినచో మేలు, ఎడమకాలియందుపడిన కష్టము, కుడికాలియందుపడిన శుభము కలుగును.

క. పిక్కకుడిమేలు, నడుమను

నొక్కొడ నశుభఁబు, మడిమ † లొప్పగురెట్టల్,

పెక్కుభయంబులు నుభయము,

చిక్కును మీఁగాళ్ళజయము † శిఖనరసింహః. 151

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి కుడిపిక్కయందుపడినశుభము ఎడమపిక్కయందుభయము. రెండుమడమలందుపడిన మంచిది.

రెట్టలయందుపడిన భయము. రెండుమీఁగాళ్ళయందుపడిన జయము

క. లోగిరిగ నెడమఁ గష్టము,

బాగుగ వెలిగిరిగ నడుమ † బంధముకుడికిక,

శ్రీగలుగును వెలిగిరిగను † శిఖనరసింహః. 152

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి పాదమునకు లోభాగమున ఎడమవైపుబడినచో కష్టమును, వెలుపలిభాగమున మధ్యనుపడినచో కష్టమగును. లోభాగమున కుడివైపునపడినచో రోగమగును. వెలుపలిభాగమున కుడివైపు పడినచో ధనము కలుగును.

క. కుడిపదము వ్రేళ్ళధనమగుఁ,

గడుపీడయు గ్రోళ్ళమీఁద, † కలహము, నడుమన్,

బడగోళ్ళను యావ్రేళ్ళను

చెడిపోయిన ధనము వచ్చు † శిఖనరసి హా.

153

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! బల్లి కుడికాలివేళ్ళయందు పడిన
ధనలాభము, ఆగ్రోళ్ళమీఁదబడిన కలహము, ఆగ్రోళ్ళకు నడుమ
భాగమునందు పడినయెడల నష్టమైపోయినధనము తిరిగి లభించును.

క. పదమడుగున పై నంబగుఁ

బదిలంపు ధనంబు నెడమ † పదమడుగున నౌ,

పదములఁబై నము లాభముఁ

జైనరకఁ దనుజూచుశుభము † శిఖనరసింహా.

154

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి అరకాలియందు పడినప్రమా
ణము, ఎడమ అరికాలున ధనము పాదములందు పడిన మిక్కిలి
లాభము కలుగును.

క. సోకిన భయమగు బల్లియు,

ప్రాకటముగ నెదురుజూడ † భాగ్యము లొసఁగున్,

చేకొను శుభ మశుభంబులు,

శ్రీకరమగు గౌళిఫలము † శిఖనరసింహా.

155

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి తాకిన యెడల భయము
ఎదురుగా చూచినచో భాగ్యము.

క. పాదపు సంధులరోగముఁ

1 పానుకొనుక మడిమవెనుకఁ † బడుచెఱసాలన్

మోదము చెడురోగ బులు,

శ్రీదయితా! బల్లిపాటు † శిఖనరసింహా.

156

తా. ఓ నరసింహస్వామీ ! బల్లి పాదములయొక్క సంతి
యందు రోగము మడిమలకు వెనుక భాగమందు పడిన కారాగార
ప్రాప్తి, రోమములందు పడినయెడల సంతోషహాని కలుగును.

క. తలనుండి దిగిన హానియు,
నిలపడముల నుండిపైకి * నెక్కినజయమా,
తలశాలిదిగిన శుభమును,
చెలువుగ పైకెక్క శుభము * శిఖనరసింహా. 157

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బల్లి తలనుండి క్రిందకు దిగినచో
హాని, పాదములనుండి పైకెక్కినచో జయము, తలనుండి దిగినఎడల
గాని తలనుండియే పైకెక్కినగాని శుభముకలుగును.

క. ఇలనివి సితపక్షఫలం,
1 బులు, బహుళమునందున ఫల * ములు విపరీతం
బులు, గను పొగుంగుచుండును,
చెలువుగ నిలలోన నెపుడు * శిఖనరసింహా 158

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఈబల్లిపాటును గూర్చిపై పద్యము
లందు చెప్పిన ఫలములన్నియు శుక్లపక్షమును గుఱించి వ్రాయబడి
నవి, కృష్ణపక్షమందీ ఫలములు విపరీతముగా జరుగును.

క. ధరవృష్ట్యప్తమి నమవన,
2 ధరణీయు మఖపూర్వభాద్ర * భంబులనినభా
ధరణీజని వారంబుల,
సీరమగు విపరీతఫలము * శిఖనరసింహా. 159

1 పై 157 159 పద్యములు రెండు నాలుగు ప్రతులలోనులేవు. 2 ఈపద్య
ములందలి వివరంబు లేగ్రంథములందును ఉన్నట్లు గానబడవు కావున రెండు
పద్యములను గూర్చి ప్రాజ్ఞశ్రీ యూహించుకో ప్రార్థన.

నూచన:—ప్రాతప్రతులలో ఇక్కడనుండి తొండపాటుగలదు. దానిలో
గిరి పద్యమునుండియే గళము.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! షష్టి, అష్టమి, అమావాస్యలందును, భరణియు, మఖ, పూర్వాభాద్రాపదాశ్రమములందును, శని, ఆదివారములందును పెని, జెప్పిన ఫలములకు విపరీతఫలము కలుగును.

సర్వ దర్శన శతము

నూచిన: ... ఈ సర్వశతమునకు ముందే అడుగుపాట్లు రెండు పాటులు ప్రకుతమున గలవు

క. ఉరగము కురుగపు భగడము

ధర కలహము గలుగు నద్భుతంబులు వుట్టున్

చెర చొకటి గాఢ భూపతి

సిరిచెడి తా. జెను నిజంబు శిఖనరసింహ.

160

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! రెండు పాములు కలహించుచుండగా జూచినచో పోట్లాట కలుగును. అద్భుతములు వుట్టును. ఒకటి పారిపోవుచుండగా చూచినగాఢ ధనహీనుడై తానశ్రమ్యుడగును.

క. చచ్చిన పామును గనుగొన

చచ్చినవార్తయును బుట్టు శత్యము గాడన్

నచ్చుగ సతిపతి గనుగొన

చెచ్చెర బహుశుభము గలుగు శిఖనరసింహ.

161

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చచ్చిన పామును చూచినచో చచ్చినవార్తను వినును. రెండు పాములు కలసి సంభోగించునపుడు చూచినచో శుభము కలుగును.

క. చెట్టు దిగు పాముఁ జూచిన

పట్టపురాజులకు వీడ, శిఖనరసింహ

చెట్టక్కదొరుకు శుభములు

చిట్టా భోగివిహార శిఖనరసింహ.

162

తా. ఓ చిట్ట బళగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామి! పాము చెట్టుదిగుట కాజాలు చూచినచో దారిద్ర్యము, దరిద్రులు చూచినచో సంపద కలుగును, చెట్టైక్కునపుడు చూచిన శుభములు కలుగును.

క. ఉరగ మిలుజేరి ధనపతి

* దరిద్రేనా పేదవాడు † ధనపతియగు, పా
మురవడి నిలువేళఁ జాతీన

† సిరిచెడు నుభయులకు ధరను శిఖనరసింహ. 163

తా. ఓ నరసింహస్వామి! పాము తనయింటిలో ప్రవేశించు ముండిగా భాగ్యవంతుడు చూచిన దరిద్రుఁ డగును. దరిద్రుఁడు చూచిన భాగ్యవంతుఁడగును. పాము యింటినుండి బయటికి పోవుట చూచెనేని ఉభయులకు సంపదలు నశించును.

క. † పాముగు జాడ గనినపు

డేమరికను, వెనుక కడుగు † బెట్టుచు, జనియా
పాముగుఁ గాల దుడిచియు

* శ్రీమరియుఁ బ్రయాణమయిన † శిఖనరసింహ. 154

తా. ఓనరసింహస్వామి! పాము పోయినజాట గనపడగానే వెనుకకు బడుగుబెట్టుచు † జాటచు కాలితో తుడిచి ప్రయాణము జేసినచో శుభము కలుగును.

క. ఎడమదెనుండి తోకయు

పడిగెత్తుక కుడికిఁ జనిన † బహుశుభమగు, నా
పడిగెత్తిన మృష్టాన్నము

చెడులేకను కలుగుచుండు † శిఖనరసింహ. 163

* దరిద్రేనా † సిరిచెడును భయంబు గలుగును. అని పాఠాంతరములు.

† పాముగు * శ్రీమరియగ జనిన శుభము. అని పాఠాంతరములు.

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము ఎడమవైపున నుండి తోకను, పడగనుయొత్తికుడివైపునకు పోవుట చూచిన మిక్కిలి శుభము. పడగమాత్రమే ఎత్తిపోయిన మృష్టాన్నము లభించును.

క. తెరవునఁ బెడరక నుండిన

సిరశుభమా దొలఁగెనేని • చెడుసిరి, కుడినుం

దురగము నడుమనుగనుగొన

సిరిచెడి రోగములఁబడును • శిఖనరసింహా.

166

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము దారిలో బెడరి పోకుండ యుండినచో శుభము. పారపోయినచో సంపదలు పోవును. కుడినుండి పాము యెడమవైపునకు పోవుట నడుమను చూచినచో ధనము పోయి రోగములు గలుగును.

క. వలపలివెన సర్పమురా

ఫలమగుఁ దలఁచిన తెలఁపు • పడిగాడించన్

ఇలునేలు నట్టి దొంగయగు

చెలువగు శుభశికునమండ్రు • శిఖనరసింహా.

167

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పాము కుడివైపునుండి వచ్చిన యెడల తెలచిన తెలఁపులు కలుగును. పడగ నాడించినచో రాజభోగము కలుగును.

క. ఎడమదెగు పాముగనుగొని

నడచినఁజెడు, తిరిగిచనిన • నయముగ మూర్ఖం

బడరుచు బోయిన నరుడిలఁ

జెడిపోవుట సిద్ధమండ్రు • శిఖనరసింహా

168

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పామును తనకు యెడమవైపున జూచి నడచిన యెడల కార్యము చెడును. వెనుకకు తిరిగిపోయినచో మంచిదేకాని, అట్లే ప్రయాణముచేసినచో చెడిపోవును.

2. చీర నిమగ్న పాము.

కవిప్రసాదము మేటి పాఠములు : గాగని, నూనా

మద్యం: నిరసన మేలగు

జ్ఞానమును తిరుగకున్నది శిఖరసింహం.

159

అ. ఓనరసింహస్వామీ! మార్గమధ్య మంగున్న సాము కడు
పున దైగా జేసి పొరిలగా చూచినచో, ఆ ప్రయాణము నూనామ
డైనను తిరిగి, గొనవలయును. లేని యెడల కీడుకలుగును.

క. కవి నమ్మజే పడగెత్తిన

ఘనముగఁ బ్రతుకుదురు శుభము • కల్యాణమునున్

ధనపతు లగుదురు పేదలు

చినయో బలగిరి విహార • శిఖరసింహా,

170

అయ్యో, ఓనరసింహస్వామీ! వాము తనను చూచి పడగెత్తి
 అడిగినది శుభము, కల్యాణము సిద్ధించును, పెదవారు ధనవంతు
 అగుదురు.

క. పుష్టిపయి సర్వమోక్తి-న,

పల్లె గ్రామము, జయము • బహు పేదలగున్

గట్టిగా జేడు ప. పన్ను (దు

విజ్ఞాన బలగరితవం • శిఖనరసింహం.

171

తా. ఓ అహోబల షర్వతమందు విహరించేనరసింహస్వామి!
 పాము పుట్టిపై కెక్కుచుండగా జూచిన యెడల దరిదుఁడు ధనికుఁ
 డగును. ధనికుఁడు దరిదుఁడగును.

క. చేను నుడితోటనుండియు

నానగ పడిగెత్తియాడ • నాఫలమలరున్

ಪಾನಿ(ಗನಿ ಪಾಟಿವಾ(ಡಾ

చేసిఫలముగిన్నాఁగ లేదు • శిఖనరసి హః,

172

తా. ఓ నరసింహస్వామి! రైతు చేనుదగ్గఱకు గాని, మడి దగ్గఱకుగాని పోయినపు డచట పాము పడగ విప్పి ఆడుచుండినచో అవి బాగుగా ఫలించును. అది రైతును నూచి పారిపోయినచో అందులో పండిన పంట రైతు అనుభవింపడు.

క. విత్తనము పిత్తజోయిన

సత్తుగ పడగెత్తి యాడు * సర్పము గంజీ

మొత్తముగ బండు ధాన్యము

చిత్తము రంజిల్లజేయు * శిఖనరసింహ.

178

తా. ఓ నరసింహస్వామి! విత్తనములు చల్లజోవునపుడు పాము పడగెత్తి యాడుట చూచినచో సమృద్ధిగా పండి రైతునకు సంజోషము కల్గించును.

క. పురిమొగసాలను సర్పము

* చొరబడఁ బురజనుల కమరు * సుఖమును బురమున

బరువడి నిలిచినఁ బ్రజలకు

సిరిచెడి గాజాజ్ఞ గలుగు * శిఖనరసింహ.

174

తా. ఓ నరసింహస్వామి! పురముమొగసాలయందు (పురము వాకిటిచానగి) పాము ప్రవేశించుటఁజూచెనేని పురజనులకు సుఖము. పురమొగసాలయందు నిలిచినచో ధనరాశినయి ప్రజలకు గాజాజ్ఞ గలుగును.

* నావిశ్వవారి ప్రతియం దీక్షించివిధముగా నున్నా.

క. పురి మొగసాలను సర్పము, చొరబడుటను గాంచెనేని * కుభమును నొలగన్

పరికింపఁ జనిన కార్యము, సిరముగ నాపదలఁ జేయు * శిఖనరసింహ.

ఈపద్యమునందలిభావము వ్యతిరేకముగానున్నది కావున ప్రాజ్ఞులూహించు ఖానవలెను.

క. పాము నొకపాము మ్రింగిన
నామహాపడి ప్రజలు నశి ను † తాదలునుగ్ర
గ్రామణ్యముఁ జేసిన ధర,
క్షేమంబులు తప్పి చెడును † శిఖనరసింహా. 175

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పామును ఇంకొకపాము మ్రింగుట
నుఁ జూచెనేని కలుపు వచ్చును.

క. పురమును జొర మొగసాలను,
యరగధ్వని కుడిని మేలు † నొప్పగు శుభమున్
దరిదప్పి యెడమ వినఁబడు
చీలుబుస్సులు వినినవాఁడు శిఖనరసింహా. 176

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పురము ప్రవేశించునపుడు మొగ
సాలయందు కుడివైపున పాముయొక్క కూత వినినచో శుభము.
ఎడమవైపున వినినచో కీడు.

క. ఉరగధ్వని విని పురము
జొరవచ్చును, వెలుపలైన † మొగసాలన్,
నెరపైనముఁ బోరాడఁట,
† సిరివరదా * యడుగుడైన † శిఖనరసింహా. 177

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బయటనుండి వచ్చెడివారు పాము
కూతవిని పురిని ప్రవేశించవచ్చును. పురినుండి వెళ్ళేటప్పుడు మొగ
సాలయందు పాముకూత వినబడినచో ప్రయాణము మానవలయును

క. పామును, పామన శుభమగు
† బామట పడగెత్తజూడ † బహుశుభమగువా.
పాముతనుఁ జూడఁగనుఁగొన,
జిమూతపు గడ్డమగును † శిఖనరసింహా. 178

† విశే — సిరిమగఁదా! * యడిగ సెని, యడిగడైన పాశాంతరములు.

* పామును (ట) పడిగెత్తజూడ † బహుసంపదలుం, పాశాంతరము.

తా. ఓ సరసింహస్వామీ ! ప్రయాణమగు వపుడవ్వరేని
“పాముపా”మని అరచినచో శుభమగును. పాము పడగెత్తియుండ
తానుజూచినచో మిక్కిలి మేలు. ఆపాము తనను చూచుట తాను
జూచెనేని వర్ష భయము కలుగును.

క. వలపలిదెగు సర్పము గన

తలనెత్తినఁ జుట్టఁబడినఁ • దగపచ్చని చె

ట్టులనెక్కిన సామ్రాజ్యము

జలవల దొరశుభములొసఁగు • శిఖనరసింహః.

179

తా. ఓ సరసింహస్వామీ ! పాము తన కడివై పున కనబడినను
పడగనెత్తినను, చుట్ట చుట్టుకొనియున్నను, పచ్చని చెట్లెక్కినను,
గాజభోగములు కలుగును.

పిల్లి శ కు న ము

(పిల్లి శకునము మూడు ప్రతులలోను లేదు.

క. శకునముల జూడ వలసిన

గుకల క్రియలందుఁ బల్లి • శకునంబులఁ జూ

డక చేసినఁ జెడు కార్యము

చికిల్లి కత్తి నలుకగును • శిఖనరసింహః.

180

తా. ఓ సరసింహస్వామీ ! గుకలక్రియలందును శకునములఁ
జూడవలసినచో పిల్లి శకునము ముఖ్యము, చూడకుండగ చేసినఎడల
తుడిచిన కత్తి తెగినట్లుగా పనులు చెడిపోవును.

క. అడ్డముగ పిల్లి వచ్చిన

నడ్డగు కార్యంబులెల్ల • నపసవ్యముగా

బిడ్డవలె చుట్టదిరిగిన

చెడ్డగు కార్యంబులెల్ల • శిఖనరసింహః.

181

తా. ఓనరసింహస్వామి! పిల్లి అడ్డముగా వచ్చినచో
కార్యములన్నయు చెడిపోవును, అపనవ్యముగా పిల్లి తన చుట్టు తిరిగి
నచో కార్యహానియగును.

క. చనుచుఁ బ్రదక్షిణముగఁ జ

ట్టినఁ గొంచెపు జెలుపుగలుగు, • శీకొని కాట్లా
డిన కలహంబొసగూడును,

చినయోబళిగిరి విహార • శిఖినరసింహ.

182

తా. ఓనరసింహస్వామి! పిల్లి వెళ్ళుచు తనచుట్టు ప్రదక్షిణ
ముగా తిరిగినయెడల స్వల్పనష్టము. పిల్లులు శీకొని కాట్లాడుచున్న
యెడల కలహముకలుగును.

క. మూషకమును కరుచుక, స

తోషంబున నెదురుపడిన • తోడనె శత్రులో
తోషించి యోడిపోదురు.

శేషభణిశ్వర శయాన • శిఖినరసింహ.

183

తా. ఓపన్నగశయనా! నరసింహస్వామి! పిల్లియొకను
నోటగరిచుకొని సంతోషముతో నెదురుగా వచ్చినచో శత్రువులు
నశించి పోదురు.

క. పోరుపనులందు నడుమను

దూకిన నా ఒచులు జెడును • తోడనె నామూ

కార్యములు నిలుపవలయును

క్షీర సరిత్పతిశయాన; • శిఖినరసింహ.

184

తా. ఓపాల్కుడలిశయనా! నరసింహస్వామి! తొందరగా
పనులుచేయుచుండగా పిల్లి మధ్యలో చొరబడినచో ఆకార్యములు
జెడును. కావున వెంటనే ఆపవలయును.

క. ఓతువు మైదునమును కన

చేతికి వచ్చెడుధనంబు • చేరదు స్త్రీపుం

జాతుల పిలుపులు వినబడ

చేతిముచేడు పయన మొడిపు • శిఖనరసింహా.

185

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పిల్లి స బోగించునపుడు చూచి
సచో ధన నష్టము. అడ పిల్లి మగపిల్లి వీట్ల పిలుపులు వినబడిన
యెడల మానః క్లేశము కలుగును. ప్రమాణము కలుగును.

క. మోరక గడిగిన బంధులు

కోరిక జనుదె శ్రు; మఱియు • గుక్కలభీతిన్

పేరెంబిడ పరిభీతియు

చేయన్ పయన మనంను • శిఖనరసింహా.

186

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పిల్లి తన మూతిని స్త్రీలలోకి దుగు
కొను నెడల బంధువులు వత్తురు గుక్కలను చూచి భయముచే
పరుగెత్తినచో శత్రుభయము ప్రమాణమునందు కలుగును.

క. ఎలుకలకు వెఱచి పాటిన

కలుగు విఘ్నములకడ్డు • కనిన విసువులన్

బిలుచుక వచ్చిన విఘ్నము,

శిలశాసన మగుచునుండు • శిఖనరసింహా.

187

తా. ఓనరసింహస్వామీ! పిల్లి ఎలుకలకు భయపడి పారి
పోయినచో విఘ్నములు హరించును. తన పిల్లలను తీసుకొని వచ్చిన
యెడల విఘ్నములు కలుగును. ఇది నిశ్చయము.

క. శీలిన బయనం బగునపు

జాలయపుంగుమ్మమందు • నల్లనైదురై నన్

వాలాయ మింట బెరిగిన

చీలికి నోషంబులేదు • శిఖనరసింహా.

188

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణ సమయమునందు పెంపుడు పిల్లి గుమ్మము ముందర కనబడినచో దోషములేదు.

క. పిల్లల నోటం గలుచుక

వెళ్లిన స్థల దలనమగును | పిల్లికిభయమున్

మెల్లగ దాగుటగన విల

సిల్లును కార్య సఫలంబు | శిఖనరసింహా.

189

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పిల్లి తన పిల్లలను నోట కరుచుకొని పోవునడల స్థానభ్రష్టమగును. తనను చూచి భయపడిదాగుకొన్నచో కార్యము సిద్ధించును.

క. ఆరోగ్యము కక్కినచో

ప్రేరిమి మల మూత్రములను | విడిచినరోగం

జాగూఢి సంభవించును

క్షీర సరిత్పజియాన | శిఖనరసింహా

190

తా. ఓ పాలకడలిశయనా! నరసింహస్వామీ! పిల్లి కక్కుట చూచినచో ఆరోగ్యము. మలమూత్రములను విడుచుట చూచినచో రోగము కలుగును.

కు క్క • శ కు న మ

(ఈ శకునము కి ప్రతులలో లేదు.)

క. కుక్కకుడికాల దన కుడి

ప్రక్కన్ యేయంగమైన | బరుకుచు వెళ్ళె

గ్రక్కున గన పయినంబుల

చిక్కును లాభంబుజయము శిఖనరసింహా.

191

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణ సమయమునందుకుక్కకుడికాలితో తనకుడి వైపున యేయంగమునైన గాని బరుకుచు పోయినచో మిక్కిలి లాభము కలుగును.

క. మఱియు నమేధ్యం బైనను

బురదైననుఁ బూసికొని చె + పులు జాడించన్

ధరిపయనంబులఁ జూచిన

స్థిరముగ మృత్యు భయమగును + శిఖనరసింహః. 192

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రమాణ సమయమునందు కుక్క
అమేధ్యమునుగాని బురదనుగాని పూసికొని చెవులు జాడించుచు, కన
బడినచో మృత్యు భయము కలుగును.

క. గ్రామాధి పతింటి మొగన్

నీమముతో నుదయమందు + నిత్యముకుక్కల్

జొమనుచు మొరగ బదిలె

నీమ న్నెడ గాసిపోవు + శిఖనరసింహః. 193

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రతిదినమును ఉదయ కాలము
నందు కుక్కలు గ్రామాధికారి యింటివైపు మొదముపెట్టి అరచు
చుండిన యెడల అతడు ద్యోగము బదిలీయై ఆదేశము వదిలిపోవును.

క. గ్రామపు టాగ్నేయ దిశను

దీమసమున రెండు మూడు దినముల్ భానున్

అముకొని చూచి మొరిగిన

నీమన్ జోరాగ్ని భయము + శిఖనరసింహః. 194

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు గ్రామమునకు ఆగ్నేయ
దిక్కున నూర్చుని చూచును. రెండు మూడు దినములు మొరిగి
నచో చోరాగ్ని భయము కలుగును.

క. ఆలాగే మధ్యాహ్నము

వాలాయము మొరిగెనేని + పడుమృత్యువుచే

నాలాగ పరాహ్నుంబున,

శీలంబుగ మొరుగ కలఁత + శిఖనరసింహః. 195

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! అదే ప్రకారము మధ్యాహ్నము నందు మొదగు నేనిమృత్యుభయము అపరాధా కాలమునందు మొరిగె నేని కలహము కలుగున . పై ఫలములు గ్రామమునకు చెల్లును.

క. సం దెక డ నినుని కిభిముఖ

మొందుచు శునకంబు లేడ్వ † నొనగూడును కా

పుండనములు బహు నష్టము

చెందెద రనయంబు నిజము † శిఖనరసింహా.

196

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు సాయంకాలము నందు సూర్యాభి ముఖములై ఏడ్చినచో కాపులకు కీడుకలుగును.

క. సం దెక డ నగ్నిదిశ, నా

క్రొడనములు చేయుచున్న † గ్రామంబునకున్

అందరిగ దొంగ లొత్తురు

చిందను దర్శన ధురీణ † శిఖనరసింహా.

197

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! సాయంకాలము నందు కుక్కలు ఆగ్నేయ దిక్కునుచూచుచు ఏడ్చినచో ఆ గ్రామమునకు కొలది రోజులలో దొంగలు వత్తురు.

క. ఏ యింటి ముందు కుక్కలు

పాయక తలవంచి నేల † బలుకుచు నేడ్వన్

ఆ యింటి బిడ్డలకు మృతి

చేయున్ తప్ప దిది, † నిజంబు † శిఖనరసింహా.

198

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు యింటి ముందు తలవంచి నేల బలుకుచు నేడ్చినచో ఆ యింటి బిడ్డలకు మృత్యువు గలుగును.

క. ఏ వీధిలోనఁ గుక్కలు,

ఆ వని శోకింప నెన్ని † నహములలోనన్

పోవును పీనుఁ గొక్కటి

సేవక సేవధి రమేళి † శిఖనరశింహః.

199

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు యే వీధిలోగాని “ఆవని”
యేడ్చినచో; వారం రోజులలో ఆవీధియందొక మరణము జరుగును.

క. మిన్నఁగని కుక్క లేడ్చిన,

పన్నుగ వర్షంబు, నింటి † పై నేడ్చిన, లో

నున్న మనుజులకు భయమగు

చిన్నా బళగిరివిహార † శిఖనరసింహః.

200

తా. ఓ అహోబళగిరి యందు విహరించే నరసింహస్వామీ!
కుక్కలు ఆకాశము చూచి యేడ్చినచో వర్షము కురియును. ఇంటిపై
కెక్కి యేడ్చినచో ఆ యింటిలోని మనుష్యులకు భయము కలుగును

క. గోవురము పైన నేడ్చినఁ

బ్రౌపించునగ్రామమందు † బహురోగంబుల్

గోప్యధివి యందు నేడ్చినఁ

శ్రీపతి పశుహాని యగును † శిఖనరశింహః.

201

తా. ఓ లక్ష్మీనృసింహస్వామీ! కుక్కలు గోవురము మీఁద
నెక్కి యేడ్చినచో నాగ్రామమునందనేకరోగములు కలుగును. పశు
వుల సంఘటించు స్థలమునం దేడ్చినచో పశువులకు కీడుకలుగును.

క. మిద్దెల వాముల గూర్చొని

రద్దిగ నేడ్చినను వాన † రయమున పచ్చుచో

వద్దనుచు మొత్తుకున్నను

సిద్దము వర్షంబు కురియు † శిఖనరసింహః.

202

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు మిద్దెలమీదనువాముల మీదను కూర్చుండి యేడ్చినచో ఎక్కవ వర్షము కురియును.

క. ఎద్దడినిఁ కుక్కలఱచుచు,

పెద్దగఁ గ్రుంకు లిడి తలలు • విదళించినచో.

పద్దుగ వానలు కురియును,

సిద్ధము పదిరెండో దినము • శిఖనరసింహా,

208

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు ఎద్దడిగానున్న కాలమందు అఱచుచు నీళ్ళయందు మునిగి తలలు విదలించినచో వర్షము 12 దినములచో కురియును.

క. కాటి వరకూరి నుండియు,

పాటిగ శునకంబు లేడ్చి • పరుగెత్తినచో;

మేటయిన గొప్పమనిషికి

చేటగు మరణంబుఁ జెందు • శిఖనరసింహా,

204

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు గ్రామమునుండి యేడ్చుచు శ్వశానము వరకు పరుగెత్తినని గ్రామములో పెద్దమనిషికి కీడు గలిగి మరణి చును.

క. వాకిటపై తలమోపుచు

తోకను వీధికిని జాచి • తోడ్పడనేడ్య

వీకమెయి నింటివారికి

చేకొను గోగములు, మిగుల • శిఖనరసింహా,

205

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కయింటి వాకిల్నిద తల మోపి తోక వీధిలోనికి చాచి వెంటవెంటనే యేడ్చినచో యింటి లోని వారికి గోగము కలును.

క. వ్రాలి తలఁగడపపై నిడి

వాలం బింట్లోకి జాచి • వాగిన నిలు యి

ల్లాలు రహస్థితి మిండల

శీలముకలదై చరించు • శిఖనరసింహా.

206

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్క తనతలను గడపమీదబెట్టి తోకను యింటిలోనికి చాచి యేడ్చుచుండేనేని ఆయింటి యిల్లాలు చెడుగుణముగలదై యుండునని తెలియవచ్చును.

క. గోడను గోళ్ళను కుక్కలు

తీడును పెకలించి యేడ్చి • తేదొంగలచే

గోడకు కన్నము బడి మఱి

చేడెలసొమ్ములు తొలంగు శిఖనరసింహా.

207

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్కలు గోళ్ళతో గోడను గోకుచు పెకలించుచు యేడ్చినచో గోడకు కన్నము బడి స్త్రీల సొమ్ములు పోవును.

క. చాకుడు కుక్కొక కంటితో

శోకించుచు కూడుదినక • సొరుగుచునుండన్

లోకోత్తర గుణుడైనను

చేకొను శోకంబు మిగుల • శిఖనరసింహా.

208

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పెంపుడుకుక్క ఒకకంటితో నీరు గార్చుచు అన్నము తినక దుఃఖించుచున్నయెడల అయజమానిగొప్ప వాడైనను దుఃఖము పాలగును.

క. ఎడమటిమోకాల్ మూర్కొన

కడు ధనలాభంబు, కుడిని • కాంతలకలహాల్

కుడితొడ మూర్కొన శుభమగు

చెడు గెడమను కలహమగును • శిఖనరసింహా.

209

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్క ఎడమ మోకాలు మూచూచినచో ధనలాభము, కుడిమోకాలు మూచూచినచో స్త్రీ కలహము, కుడితొడను మూచూచినచో శుభము, ఎడమతొడను మూచూచినచో కీడు కలుగును.

శ. పయనమగువారి కాలిన్

కుయి కుయి యని మూర్ఖునంగ ♦ కొనసాగదు నా
పయనం బెవ్వారికి భువి

చెయిజారును చేతినుడ్డు ♦ శిఖనరసింహా. 210

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రమాణమై పెళ్ళువారి కాలిని కుక్క “కుయికుయి” అని యరచుచు మూర్ఖునినచో, ఆప్రమాణము కొనసాగదు చేతియందున్న ధనముపోవును.

శ. ఊకారంబున మొటిగిన

ప్రాకటముగ స్థితిస్థితి ♦ ప్రక్కను యెడమన్,
ఐకారంబున మేలగు

చేకొను “ఔ”వనంగ తప్ప ♦ శిఖనరసింహా. 211

తా. ఓ నరసింహ! కుక్క “ఊ” అని యెడమప్రక్కయందు మొటిగినచో ధనలాభము, “ఐ” అని మొటిగినను మేలే, “ఔ” అని మొటిగినచో కీడు.

శ. కాలికి నడ్డంబై తన

వాలము రుద్దుచును వెనుక ♦ వైపున మొలుగన్
లీలగ సొమ్మును దొంగకు

శీలతచూపుటకు పిలుపు శిఖనరసింహా. 212

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుక్క కాలికి నడ్డముగావచ్చితోక రుద్దుచు వెనుకవైపున మొరుగునడల ధనము దొంగలపాలగును.

క. గట్టిగ నేడ్చుచు కూఁతలు

బెట్టుచు పరుగెత్త దాని • వెంటనే జనినన్,

తట్టున హేతువు తెలుసును

చిట్ట బళిగిరివిహార • శిఖనరసింహ.

213

తా. గట్టిహోబలగిరి యందు విహరించే నరసింహస్వామీ!

కుక్క గట్టిగ నేడ్చుచు కూయుచు పడు గెత్తుచున్నచో దాని వెంటనే వెళ్ళినచో కారణము తెలియును.

క. పరువున బడుకొని యేడ్చిన

పరువు పయిన్ బండువాడు • వ్యాధిగ్రస్తుల్

చిఱుతలకు పాలు గుడిపిన

సిరిముగ సంసారవృద్ధి • శిఖనరసింహ.

214

తా. ఓనరసింహస్వామీ! కుక్క పరువుమీద బండుకొని యేడ్చినచో ఆపరువుమీద పరుండు వారికి రోగము వచ్చును. తన పిల్లలకు పాలు యిచ్చినచో సంసారవృద్ధియగును.

క. శ్వాస సురతంబుఁ గనుఁగొన

నూనుగ మరు గాఁడు పయన • మగుమనుటసుమీ!

ఆనాఁడ పయన నూపుము

శ్రీనిలయా! తెలియవలయు • శిఖనరసింహ.

215

తా. ఓ లక్ష్మీకరమైన నరసింహస్వామీ! ప్రయాణమున కుక్కలు సురతమును చూచిన యెడల ఆనాఁడు ప్రయాణ మాపి, మరుదినంబున పోవలయును.

క. లొంగుల హీనశునకము

నుంగన కీడగును నలుపు • నుంగను కుక్కన్

చెంగట గన పని సఫలము

చెంగించును కుంటికుక్క • శిఖనరసింహ.

216

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమందు తోకలేని కుక్కను చూచిన కీడు, నల్లకుక్కను చూచిన శుభము. కుంటి కుక్కను చూచిన అపదయుము కలుగును.

స క్క త శ కు న ము

(సక్కల శకునము కి ప్రతులలోనులేదు)

క. సక్కను శునకము కలచుట,

గ్రక్కునఁజూచినను శుభము ♦ కలుగును, సక్కల్

చక్కఁగఁ గూయుటఁ జూచిన

చిక్కును తేమంబు ధనము ♦ శిఖనగసింహా.

217

తా. ఓ సరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమున సక్కను కుక్కకలచుచుండఁగా చూచిన యెడల శుభము సక్కలు కూయు చున్నయెడల ధనలాభము తేమము గలుగును.

క. వాటమగు కాటి కొరవిని

నోటం గలచుకొని యెదుట ♦ నుం గనబడినన్

గాటమగు దుఃఖ మశుభము

చేయును కలిగించునంద్రు ♦ శిఖనరసింహా.

218

తా. ఓ సరసింహస్వామీ! ప్రయాణసమయమున సక్కకాటి లోని కొరకంచు నోటకలచుకొని యెదురుగా గనఁబడినచో దుఃఖము కలుగును.

క. ఘోటకముల మటిపశువుల

కూటు వలాబంబుకముల ♦ తెలువినుచున్

దాటి మల మూత్రములనిడ

చేటుగలుగు వానికెప్పుడు ♦ శిఖనరసింహా.

219

తా ఓ నరసింహస్వామీ ! గుఱ్ఱములుగాని ఆవులుగాని
నక్కలు కూతలుగని గొతులవైచి మలమూత్రములను విడిచినచో
వానికి కీడుకలుగును.

క. “హూహూ! టాటా!” యనునవ

హాహా శ్రేయఃబుశిశిర † మందల, సత్యం

“భూహూ యీహీ!” యనినను

శ్రీహృద్విల్లభ విపత్తు † శిఖనరసింహ.

220

తా. ఓలక్ష్మీమనోవల్లభా! నరసింహస్వామీ! నక్కలు శిశిర
బుతువునందు “హూహూ! టాటా! హాహా” యని కూయునెడల
శ్రేయస్సుకలుగును. “భూహూ! యీహీ!” అని కూయునెడల కీడు
కలుగును.

క. “టట్టా” యని కూసినచో,

పట్టుక నధికులమ జాతి † వ్యాఘ్రములకున్

గట్ట పిలువంచు డెలుపుట

చిట్టాబళిగిరివిహార † శిఖనరసింహ.

221

తా. ఓ అహోబలగిరి యందు విహరించే నరసింహస్వామీ!
ప్రయాణసమయమై పోవువారికి, “టట్టా” అని కూయు నక్కకూత
వినబడినచో, తాను వ్యాఘ్రాది ముష్టమృగముల బాధని, లోనగు
నని గ్రహించవలెను.

క. “ఘోఘో! కీఘో! కూఘో!

నాఘో! లోఘో!” యటంచు † నక్కలుకూయున్

సాలెములు కాలిపోవును

శ్రీలలనా హృద్విహార † శిఖనరసింహ.

222

తా. ఓలక్ష్మీమనోవిహార నరసింహస్వామీ! నక్కలు
“ఘోఘో! కీఘో! నాఘో! లోఘో!” అని కూసినచో గ్రామములకు అగ్ని
భయము కలుగును.

గ రు త్కం తు ని శ కు న ము

(ఈగరత్కంతుని శకునమునకుమందు పాలపక్షి శకునము కొన్ని ప్రతులలో గలదు.)

క. కట్టిన బహుకష్టములగుఁ

జాట్టిన శుభఫలములబ్బు † సూటిగఁదీర్చున్

పెట్టిన బంగరు పంటగుఁ

చ్చి బళిగిరి విహార † శిఖనరసింహః.

223

విశేషాంశములు=కట్టుట అనఁగా=ఎడమనుండి కుడివైపునకు పోవుట, చుట్టుట అనఁగా = ప్రదక్షిణముగా తిరుగుట, తీర్చుట అనఁగా=కుడినుండి ఎడమవైపునకు పోవుట.

తా. ఓనరసింహస్వామి. ! గరుత్మంతుఁడు ప్రయాణసమయములందు కట్టినచో కష్టములు కలుగును.

క. కామించి మేతఁ గలుచుక

* స్వామి! కృష్ణాయటన్న † సకలంబునకున్

శ్రీమంతమైన శుభమగు,

† క్షేమంబున క్షేమకారి † శిఖనరసింహః.

224

తా. ఓనరసింహస్వామి ! గరుత్మంతుఁడు మేతను నోటిలో పెట్టుకొని “కృష్ణా!” అని అరిచినచో సకల శుభములు కలిగి విశేష సౌఖ్యములు కలుగును.

క. ఏదిక్కునకుండవిలిన

‡ వాదిక్కున శుభఫలంబు † లందును సిరుల.

దే దిక్కుఁగనుఁగొననిను

శ్రీదయితా! శుభములబ్బు శిఖనరసింహః.

225

* స్వామిని పేర్కొనిన తిర్పు అని కి ప్రాత ప్రతులలోగలదు. † శ్రీమానిని హృద్విహార, ‡: అని వాచిత్యవారిదానిలో గలదు.

‡ వాదిక్కున = రణవీతను బంధము సిరులం-అని 2 ప్రతులలో యున్నది.

[illegible]

తా. ఓలక్ష్మీన్యః హస్వామీ! ఏవైపున గరుత్మంతుఁడు తనకు
కనబడునో అదిక్కునందు శుభములు కలుగును. సంపదలుసిద్ధించును

క. నల్లయు పాలయు గరుడుఁడు

నల్లలితము నక్కకుక్క † నరినిరుగడలం

* దెల్లమును వెనుకఁ గనుఁగొనఁ

జెల్లును పైలో క్యఁదవి † శిఖనరసింహః. 226

తా. ఓనరసింహస్వామీ! నల్లయు, పాలపిట్టయు, గరుత్మం
తుఁడు, కుక్క, నక్క ఇవి కెండువైపుల వెనుక నుండినచో గొప్ప
పదవి లభించును.

క. ధారుణి పాలయు గరుడుఁడు

కోరిక కుడినుండి యెడమ † కుం బోయినచో

తీరువు కుడికిన్ బోయిన

శ్రీరామా కట్టుటండ్రు † శిఖనరసింహః. 227

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్టయు గరుడపక్షియు కుడి
నుండి యెడమవైపునకు పోయినచో తీర్పుటనియర్థము. ఎడమనుండి
కుడివైపునకు పోయినచో కట్టుటని యర్థము.

క. కొండఱకు దీర్పు శుభముగు

కొండఱకున్ గట్టు శుభము † 1 గూర్చును మఱియున్

కొండఱకు దర్శనంబే

చెందించును శుభఫలంబు † శిఖనరసింహః. 228

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కొండఱకు తీర్పుటయు మఱికొం
డఱకు కట్టుటయు మఱికొండఱకుదర్శనమును శుభములుకలిగించును.

* దెల్లముగ వెనుక నుండిన, అని వావిళ్ళవారి ప్రతిలో వున్నది.

నూచన—227. 228, 229 280 సంబంధముల పద్యములు 8 ప్రతులలోను లేవు

1 గలిగించు మఱిన్ అనియున్నది, యతి తప్పుటచే సవరించితిని.

క. నయలకు ప్రశ్నోదయము ని

హృద మేల్కొని కనులు దెరువఁ | నోడ్చో గరుడఁ

దురవడి దర్శనమిచ్చిన

చిర శుభమాయువు జయంబు - శిఖనరసింహఁ.

229

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మనుష్యులకు ప్రతినిత్యము ఉదయకాలమునందు నిద్రమేల్కొనిచూచుటతోడనే గరుడుడు కనబడినచో శుభజయము, ఆయువు, జయము కలుగును.

క. నీరా కరముల చెంగట

గారుడ శకునంబు ఫలము | గాదెవ్వేళన్

నీరాభావంబగు దిశ

శ్రీరమణా! కలుగు శుభము | శిఖనరసింహఁ.

230

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! గరుడుని శకునము నీటిపట్టులందు ఫలముగాదు, సిగ్గులేని తావులందు శుభము కలుగును.

పా • పిట్ట శ కు న ము

(ఇది మాడుప్రతులలో గరుడు శకునమునకు ముందున్నది.)

* క. పప్పన్నము పైమాటయు

తప్పక పది లాభమొదవు | ధర మనుజులకున్

యొప్పైన పాలశకునము

చెప్పగవలెనా! ఫలంబు | శిఖనరసింహఁ.

231

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ప్రయాణ సమయములందు పాలపిట్ట కనబడినచో మృష్టాన్నభోజనము కలుగును.

క. సురుపత్ని బహుతేటగు,

నరయఁగ నయ్యగ్నియందు † నతికష్టమగున్,

ధర సామ్రాజ్యము శుభములు,

సిరులలరును, యమునిమీఁద † శిఖనరసింహః.

282

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట తూర్పునఁ గనబడినచో చెఱుపు. ఆ గ్నేయదిశఁ గనబడినచో మిక్కిలి కష్టము. దక్షిణదిశ యందు కనబడినచో రాజ్యసుఖము కలుగును.

క. నైర్మతిని వాహనంబగు,

కోరిన లక్ష్మీకరంబ † గున్ వరుణునిపై,

చారుతర క్షేత్రి శుభములు,

చేరును వాయవ్యమూల † శిఖనరసింహః.

283

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట నైర్మతిదిశను, కనబడినచో వాహనములు. పచ్చిమదిశను కనబడినచో సంపద సత్కీర్తి. వాయువ్యదిశను కనబడినచో గొప్పక్షేత్రి శుభములు కలుగును.

క. ధన పత్నిపై మరణంబగు,

ఘనమగు నీశాన్యమూలఁ † గడుదుఃఖమగున్,

కనుపాల పక్షిశకునము,

చినయోబళగిరి విహార † శిఖనరసింహః.

284

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట ఉత్తరపు దిక్కునందు కనబడినచో మరణము. ఈశాన్యదిక్కునందు కనబడినచో మిక్కిలి కష్టము లగును.

క. వలపలనుండిన నెమ్మది,

వలపల నుండెడమజనిన † వలనగు శుభముల్

నెలనడుమనుఁ గనలాభము,

చెఱు దెడలును కుడిని జనిన † శిఖనరసింహః,

285

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాలపిట్ట కుడివెపున నుండినచో
మంచిది. కుడినుండియెడమకుఁ బోయినచో శుభము. నెల నడుమను
చూచిన లాభము. ఎడమనుండి కుడివెపునకుఁ బోయిన కీడుకలుగును.

క. తన ముంగలఁ గనలాభము,
తనవెనుకనుఁ గనినకీడు † తప్పదు జనులను,
ఘన పాలశకున మందురు,
చినయోబళగిరివిహార † శిఖనరసింహః

286

తా. ఓ చినయోబళగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామీ!
పాలపిట్టను తనముందు చూచిన లాభము. తనవెనుకను చూచిన కీడు
కలుగును.

శ క న శా స్త్ర ము,

క. ఒకటి దీర్చిన నిర్భయ,
మక్కట శుభఫలమురెండు † నటతీర్థంగళ,
నిక్కముగ మూడు దీర్చినఁ
జిక్కును నొకరాజ్యలక్ష్మి † శిఖనరసింహః,

287

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఒక కాకితీర్చినయెడల నిర్భయము
రెండు తీర్చినచో శుభము. మూడు తీర్చినచో రాజ్యలాభము
కలుగును.

క. తీరిచి కట్టిన మరణము,
తీలక మున్ గట్టినేని † దీనతఁ గను, వి
స్తారము కట్టినదీర్చినఁ
శ్రీరమణ! కార్యసిద్ధి † శిఖనరసింహః,

288

తా. ఓలక్ష్మీరమణా! నరసింహస్వామీ! కాకి తీర్చి కట్టినచో
మరణము. తీర్చకయే కట్టినచో దైన్యము. పలుసాదులు కట్టి తీర్చిన
చో కార్యసిద్ధి కలుగును.

క. మేఠయు గట్టెయుఁ గలుచుక,
ప్రీతిగ వాయసము తీర్చఁ † బెనులాభము సే
నా తీర్చి యొకటి కట్టిన
స్థితంబగు శుభము గలుగు † శిఖనరసింహా. 239

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకిమేఠయు కట్టెయు ముక్కు
తో కలుచుక తీర్చినయెడల మిక్కిలి లాభము. ఎక్కువ కాకులు
తీర్చి ఒకటిమాత్రము కట్టినచో శుభము కలుగును.

క. దండిగ సరిగా జోస్తై,
రెండున్ మూఁడియినఁ దీర్చు † లేవడియగుచున్
ఖండితముగఁ జెడుఁ గార్యము
† చెండున్ తలమీఁదిపనియు † శిఖనరసింహా. 240

తా. ఓనరసింహస్వామీ! రెండుకాకులు రెండుమూఁడుపర్యాయములుతీర్చినచో దారిద్ర్యము. ఎటువంటి అనుకూలముగానున్న
పనియైనను పాడగును.

క. వెనుకను ముందై తీర్చిన
పనిలక్ష్మీకరము నగుచు † భాసిల్లును గ
ట్టినఁ గత్తిమీఁది నామగు
చినయో బళగిరి విహార † శిఖనరసింహా. 241

† 1 రెండు తల మీఁద పడిన 4 చెంచున్ తలమీఁద పడిన. అని ప్రాత
ప్రతులలోకలదు. మొదటిది యతిభంగము, లేవడి=దరిద్రము,

తా. ఓ అహోబలగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామి! కాకి వెనుకనుండి ముందుకు వచ్చి తీర్చినచో కార్యము జయముగా కలుగును. కట్టినచో కార్యము కల్గిమిఁది సామువలె అనుకూలమగుట కష్టము.

క. కోరిన యెడ బహు దూరము

నారయ నున్నతపు తీర్పు † లాలస్యమగున్

† చేరువ నేనుఁగు పొడవున

శ్రీరమణా. తీర్పుమేలు † శిఖనరసింహా;

242

తా. ఓ నరసింహస్వామి! కాకి దూరముగానుండి తీర్చే నని కార్య మాలస్యముగా అగును. సమీపముననుండి యెదురుగా యేను గుపొడవున తీర్చినచో మేలుకలుగును.

క. వెనుదిక్కునుండి ముంగల

కును బోయిన శుభము వెదురు † కొనివచ్చిన పూ

నిన పని తడ గట్టినగతి,

చినయో బలగిరి విహార † శిఖనరసింహా.

243

తా. ఓ అహోబలగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామి! కాకి వెనుకనుండి ముందుకు పోయినచో మేలు. ఎదురుగ వచ్చిన యెడల చెడును.

క. ఊరును నిల్లును వెడలఁగ

ఊరునఁ దీర్చునను మేలు † భువిపై నము దా

జేరు నిలునూరి ముందర

శ్రీరమణా! కట్టమేలు † శిఖనరసింహా.

244

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహా! ఊరినుండిగాని యింటినుండిగాని బయలువెడలు నప్పుడు కాకులు గుంపుగా దీర్చినచో మేలు, ఊరిముందుగాని యింటిముందుగాని చేరినప్పుడు కట్టినచో మేలుకలుగును.

† చేరున నెదురుగ పొడవున పాఠాంతరము.

క. వాయస శకునంబెంచిన

బాయక గడుమార్గమందు ♦ బనిలేదుసుమీ!

యేయెడ నిలుపురిముంగల

శ్రీయలకు శుభాశుభములు ♦ శిఖనరసింహా.

245

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకియొక్క శకునము గూర్చి త్రోవయందు విచారింప నక్కర లేదు. పురిముందరను ఇంటిముందరను మాత్రమే పరీక్షింప వలయును.

క. వాయసమైధునమును గనఁ

♦ జేయున్ పది నెలలలోనఁ ♦ జేయును మరిణా

బేయెడలనైన నరులకుఁ

జేయగన శాంతి జపము ♦ శిఖనరసింహా.

246

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకులమైధునమును చూచినచో ఆతిథు 10 నెలలలో కీడు, మరణము కలుగును. కనుక తద్దోషపరిహారార్థము శాంతి జపము చేయవలెను.

- (విశేషా శము=కాకులమైధునము చూచినచో ఆతిథు చనిపోయినాడని అత్తవారికి వార్తబుసినచో వారు మేప్పుచు ఈ తని యింటికి వచ్చినచో దోషముపోవునని పెద్దలు చెప్పుదురు)

క. కాకి తన తలను తన్నిన

* ప్రాకటముగ గార్యహాని ♦ భయ మశుభంబున్

కాకులు గూళ్ళును గట్టిన

చేకొని వఱపాను విజము ♦ శిఖనరసింహా.

247

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కాకి కాళ్ళతో తన తలను తన్నిన యెడల కార్యహాని. కాకులు గూళ్లకట్టుకొన్నచో వర్షములుకురియవు.

♦ భారద్వాజశకునము

క. * మిక్కిలి నడ్డము పడినను

నిక్కపు ఫలమబ్బు పోతు ♦ నిజముగఁదీర్చి

నక్కవ కష్టము నొందియుఁ

జిక్కులఁబడు మానవుండు ♦ శిఖనరసింహః.

248

తా. ఓనరసింహాస్వామీ! భరద్వాజపక్షి అడ్డముగా నడచి నచో మేలు. పోతుపిట్ట తీర్చిన యెడల కష్టము కలుగును.

క. నాతియు దీర్చిన శుభమగు

నాతియు మఱిపోతుగూడి ♦ నయముగఁదీర్చిన్,

ఖ్యాతిగ జయశుభలాభము

శ్రీతరుణి హృద్విహార ♦ శిఖనరసింహః.

249

తా. ఓ లక్ష్మీనాథా! నరసింహాస్వామీ! అడపక్షి తీర్చినచో మేలు అడపక్షి మగపక్షియు కలిసి తీర్చినచో జయము. శుభము, కలుగును.

క. భరలో భారద్వాజము

కరి మరుదుగఁ బసలపోతు ♦ గాడఁదురియి

నరులలరు పక్షీశకునము

సిరిగల సౌఖ్యము లలరు ♦ శిఖనరసింహః.

250

తా. ఓనరసింహాస్వామీ! భారద్వాజపక్షుని “పసలపోతు పసలపోలుఁగాడు” అని చెప్పుదురు. ఇది సిరిగల పక్షికావున దీని శకునము సౌఖ్యము.

♦ ఇది శి ప్రతులలో కాకళకునమునకు ముందే గలదు.

* మిక్కిలి నడ్డగ పగునిశాపాశాంతగము.

విశేషాంశములు:— ఇది నల్లగా నుండును. పశువులమీద కూర్చుండును. దీనిని ఏత్రంతపిట్టందురు.

కృష్ణులుగు లేక సరస్వతీపులుగు శతనము.

క. వాలాయము కబ్బివులుగు

నాలుగు జాములకుఁబల్క • నయముగ ఫలములే

మేలగు ననిమిది చిక్కుల

శ్రీలోలా! చూడవలయు ✦ శిఖనరసింహ.

251

తా. సీ.నరసింహస్వామీ! కబ్బపులుగు నాలుగు జాములలో
ఎనిమిది దిక్కులందు పలుకు ఫలములను చూడవలయును.

క. మరణము, జేయు, బ్రయంబును,

కర మరుదుగ వానభయము, కలుగును శుభమునో

గరళరి తొలిజామున, ను

స్థిరమతి దిక్కరుఫలము • శిఖినరసింహః.

252

క, వాన, సిరి హేచ్చు, ఫల, మను

మానము, భూపతులశోక • మరి, రాడ్చయమున్

జోగిత దర్శ భీతియూ,

* శ్రీమత యామద్వయమున • శిఖినరసింహుడు.

253

క. భయమున్, కలహము, వానయ,

దయగల చుట్టూరిరాక, ♦ ధనమున్, శుభమున్,

ప్రయమగు. లాభములుల్లా

సి యగున్, యామత్రయంబు † శిఖినరసింహః.

254

† వాన సంతతుఫలసుమ, వాన సరి హేచ్చు ఫలసుమ, అని 1-4 ప్రకు
లలో నున్నది. * శ్రీమత అని 4 వ ప్రతిలోనున్నది.

క. భోజన, మగ్ని భయంబును,

నాజియు, పగవారిచేటు, • నతివృష్టి, మహా

తేజము, నష్టము, కష్టము,

శ్రీజయ నలుజాముఫలము • శిఖనరసింహా.

255

సూ:—పై నాలుగు పద్యములలో నాలుగు జాములయందు ఎనిమిది
దిక్కులకు ఫలములు చెప్పబడినవి. వాని నీక్రింది చక్రమున
వ్రాసియున్నాను.

జా ము ల ది క్కా ఫ ల ము లు.

జాములు, దిక్కు, 1వ జాము.	2వ జాము.	3వ జాము.	4వ జాము
కూర్పు	మరణము	వర్షము	భయము
అగ్నియము	కష్టము	సంపదయు	కలహము
దక్షిణము	క్రియము	అతిశయము	నాన
నైరుతి	కర్షము	కార్యసాఫల్యము	బంధువులరాక
పడమర	భయము	అనుమానము	ధనము
వాయువ్యము	శుభము	రాజ్యోక్తము	శుభము
ఉత్తరము	సంతోషము	శక్తిభయము	వ్రతము
ఈశాన్యము	మంచిత్యము	రక్షదర్శనము	సంతోషము

క. తన యిల్లును, తనయూరును,

తన తల్లియు, నెఱుంగనవుడు • తగకుడిబల్కన్

ధనలాభము, శుభఫలమగు

చినయో బళరిగివిహార • శిఖనరసింహా.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! తనయింటిలోఁగాని, తనయూరిలో
గాని యుండనన్నడు తనతల్లి యెఱుంగ కుండనవుడు కుడిప్రక్కను
కబ్బపులుగు కూసిన ధనలాభము, శుభము కలుగును.

అ వ య వ ము * అ దు రు పా టు

ఈభాగము శి శ్రుతులలోను తొండ పాటలు తరువార నున్నది.

క. కుడిదిక్కు లదర శాంతం

బెడమ కణత మధ్యమందు † నెడనడు నెత్తినో

గనుకొను మృష్టాన్నంబును,

చెడు కుడిచెంపదరనేని † శిఖనరసింహ.

257

తా. ఓనరసింహస్వామి! కుడిదిక్కునం దదరు నెడశాంతి,
ఎడమ కణతయందు నడి నెత్తియందు నదిరినచో మృష్టాన్నభోజ
నము. కుడి చెంప అదిరినచో చేటు కలుగును.

క. రాజికము నెడమ చెంపను

రాజియగున్ నొసల కుడిచె † * వాభరణంబుల్

రాజభయ మెడమ చెవియును

శ్రీజయ నిశ్చయము లివియు † శిఖనరసింహ.

258

తా. ఓ నరసింహస్వామి! ఎడమచెంప అదరునేని రాచ
కార్యములు తటస్థించును. నొసలు అదరునేని రాచకార్యములు రాజీ
యగును. కుడి చెవియైనచో ఆభరణప్రాప్తి, ఎడమచెవియైనచో జయము
కలుగును.

క. * కనుకుడి కొన దిగువ, వలన

యనము పయిన్నదర్శకీడు, † ననుకొనదిగువన్

గనుకీడుపైన మొదలెం

చిన మేలగు నెడమకన్ను † శిఖనరసింహ.

259

తా. ఓ నరసింహస్వామి! కుడికన్ను కొన యందు దిగువను
కన్నుపై నదిరినచో కీడు. మొదట నదిరినచో పైనము కలుగును.

* యతిభంగము.

* కను కుడి కొనకుం దిగవన మూశాంతరము

క. కాసవర క్తము గండురు

వాసిక యదరంగ రెండు † సయనములదరన్

వాసి సమాఖ్యయు జగడము

చేసును పై పెదవి యదర † శిఖనరసింహా.

260

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ముక్కదరునేని రక్తమును చూతురు. రెండు కండ్లదరునేని ప్రఖ్యాతికలుగును. పై పెదవి యదరినచో కలహము కలుగును.

క. అమగు పెదవి మృష్టాన్నము

కడులాభము గడ్డమదర † నా, ధనమబ్బున్

కుడిచెక్కి లెడమచెక్కిలి

చెడు చోరభయంబు లంద్రు † శిఖనరసింహా.

261

తా. ఓనరసింహస్వామీ! క్రింది పెదవియదరినచో మృష్టాన్నము, గడ్డమైనచో మిక్కిలిలాభము కుడిచెక్కిలియైనచో కడులాభము. ఎడమచెక్కిలియైనచో చోరభయము కలుగును.

క. * కుడిభుజ మింతులకొగిలి

యెడమభుజం బదర కీడు † నిలపుత్రుల కొ

గుడిప్రక్క నెడమ ప్రక్కన

చెడునగ్నిభయంబు లంద్రు † శిఖనరసింహా.

262

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుడిభుజమదిరినచో స్త్రీ లాము ఎడమ భుజమదిరినచో పుత్రులకు కీడు కుడి ప్రక్క యెడమప్రక్క యదరినచో అగ్నిభయము కలుగును.

* కుడిభుజ మింతులకను కుభము. పాపాంతరము అదే నిశ్చయించుకొన్నచో స్త్రీలశత ర్థంచును.

క. ఉరమున్, చేతులు, మీఁజేయి

యఱచేయి వాహనము ధనము • నఱచేయి సుతులున్
వరయూరు, నడమ తొడయును,

* సిరిబడయును రాజభయము • శిఖనరసిహా. 263

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! ఉరము, చేతులు, మీఁజేయి
అఱచేయి అదరు నడల వాహనప్రాప్తి, ధనప్రాప్తి, అఱచేయి
మాత్ర మదరినచో పుత్రప్రాప్తి, కుడితొడ యదరినచో గుంపదలు
ఎడమతొడ యదరినచో రాజభయముకలుగును.

క. మోకాళ్ళ నడుమ బాడ్యము,

గైకొను నాభరణమొట్టి • కాళ్ళదరినచో,

పైకాళ్ళ ధాన్యలాభము,

చేకొను నరికాళ్ళ శుభము • శిఖనరసిహా. 264

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మోకాళ్ళదరినచో రోగము,
కాళ్ళమాత్రమదరినచో ఆభరణప్రాప్తి, పైకాళ్ళదరినచో ధాన్య
లాభము అరికాళ్ళదరినచో శుభము కలుగును.

వైద్యవిషయము

క. ఏయెడవైద్యుని బిలువగ,

పోయెడు వారలకు మంచి • పోయెడు శిశునకు,

గాయత గతిగలిగినచో,

శ్రీయుత యారోగ్యమబ్బు • శిఖనరసిహా. 265

* శివమునఁ బరరాజ భయము. • పాతాంతరము ఇది సంజయము కాదు.

నోటు: -- 1, 2, 4, ప్రతులలో ఈ పద్యము తరువాత పద్యములులేవు కాని
౧ ప్యరలక్షణము ౨ శరీరసంచారము ౩ తుమ్మలక్షణము ౪ ప్రయాణ దినములకు
వారశూలలు ౫ కరిదినము ౬ రాహుకాలము ౭ వజ్రయోగములు ఉన్నవి ౮ నెం
బరు బుక్కులో ౫-౭ విషయములులేవు.

బ్రహ్మశ్రీ వావిళ్ళ రామస్వామికృష్ణమూర్తియవారు ముద్రించిన ప్రతిలో పైవిష
యములులేవు. కాని యశశానునములు శివ పద్యములలో చెప్పబడెను.

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! వైద్యుని పిలుచుకొని నచ్చుటకు వెళ్ళువారికి మంచిశకునము కలిగినచో రోగికి ఆరోగ్యము కలుగును.

క. రోగి కడకేగు వైద్యున

కోగుగ దుష్టమగు శకున * మొనఁగూడినచో,

బాగు కలుగ నిలరోగికి,

శ్రీగరుడ విహంగవాహా * శిఖనరసింహా. 266

తా. ఓ గరుడవాహనా! నరసింహస్వామీ! రోగిని చూచుటకు వైద్యుఁడు వెళ్ళునపుడు అతనికి చెడ్డశకునమయినచో రోగికి బాగు కలుగదు.

క. శునకములు రోగి వాకిట,

గొనకొని నఖములను నేల * గోకుచుఁ దుడువన్

చనురోగి యముని గీముకు,

చినయోబళిగిరి విహారి * శిఖనరసింహా. 267

తా. ఓ అహోబలగిరియందు విహరించే నరసింహస్వామీ! కుక్కలు రోగివాకిట గోళ్ళతో భూమిని గోకుచు తుడుచుచున్నచో ఆరోగి త్వరితం చనిపోవును.

క. జౌషధము నేయునప్పుడు

* సంతోషము నుదిలేక చెడిన * తోడనైవైద్యుం

* జాసింఁచక నారోగిని,

శేషశయన విదువవలయు * శిఖనరసింహా. 268

తా. ఓ శేషశయనా! నరసింహస్వామీ! వైద్యుఁడు రోగి నిమిత్తము మందును సిద్ధముచేయునప్పుడు తనమనస్సులో సంతోషములేక విచారము కలిగినచో నారోగము కుడరదు. కావున అట్టి రోగిని విదువవలయును.

క. ప్రేకటియగు నని, పతికిల

సోకఁగ లగదెట్టి వ్యాధి • సోకన, సిడివై

ప్రాకఁగ లగదది యాపద

చేకొని మృతిగలుగఁ జేయు శిఖనరసింహా.

269

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! గర్భిణీస్త్రీ తన భర్తరోగిగా నున్నప్పుడు వానిని తాఁకి రాదు. అట్లు తాఁకినచో భర్తకు మరణము కలుగును.

క. నరులకు బలమగు రోగము

త్వరి తఁబుగఁ గుదిరెనేని • వడిగన్ మరలన్

దొరకొని చేకొన గూర్చును

చిరకాలముకై న మఱల • శిఖనరసింహా.

270

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! మనుష్యులకు బలమగు రోగము జౌషధముపుచ్చుకొన్న వెంటనే కుదిరినచో మఱల ఆరోగమే వానికి త్వరలో వచ్చి కీడుచేయును.

క. రోగి తనయుండు భార్యయు

నోగుల నేప్రాద్దు కలత • లొంగుచు నున్నన్

రోగము కుదురదు చంపును

శ్రీగౌరీశతనులపాద • శిఖనరసింహా.

271

తా. ఓ గౌరీనాథునిచే నుతింపఁబడిన పదముల గల నరసింహ స్వామీ! రోగియు వానిభార్యయు పుత్రుఁడును నిత్యము జగడచూడు చుండినచో; ఆరోగము కుదురదు.

క. ఈరోగి యింక బ్రతుకఁడు

మూరకమే; కలుగుననుచు • మరిచురి జనములో

పౌరులు వాడుక చేసినఁ

జేరును యమరుడనమునకు శిఖనరసింహా,

272

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ఈరోగి యింత బ్రతుకడిచి బను
చప్పకొనినచో ఆరోగి బ్రతుకడు.

క. వైద్యునిపై విశ్వాసము,
వైద్యుం డిడునట్టినుందు • పై విశ్వాసం
బడ్యతనంబున కలిగిన

* సిద్ధిభాగ్య ఫలము • శిఖనరసింహా. 273

తా. ఓనరసింహస్వామీ! వైద్యుని, యందును, ఆతఁడిచ్చు
మందు నందును విశ్వాసము కలిగినచో ఆరోగ్యము కలుగును.

క. చీటికి మాటికి వైద్యుని,
వాటికి పక బిలుచునట్టి • వ్యాధిగ్రస్తుల్
చేటొందుట సిద్ధ బిల

చేటున్ బడయంగవచ్చు • శిఖనరసింహా. 274

తా. ఓనరసింహస్వామీ! వైద్యుని పడేపడే పిలిచినచో
ఆరోగ్యము గలుగనేరదు.

క. భీషణముగ వైద్యునిపై
రోషా వేశమునరోగి • రూక్షోక్తులచే
దూషించి పల్కుచుండిన

శేషశయన! రోగిచచ్చు • శిఖనరసింహా. 275

తా. ఓ శేషశయనా! నరసింహస్వామీ! రోగి వైద్యునిపై
కోపముతో కఠినముగా దూషించుచుండినచో మరణించును.

క. ఇల దీర్ఘరోగి కెప్పుడు
కలియంబడి టుక్కతరిమి • కరిచిన యటులన్
కలఁగనియెగనీ, మరణము

శిలశాసన మగుచునుండు • శిఖనరసింహా. 276

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దీర్ఘరోగియైయున్న వానిని స్వప్నమునందు కుక్క-తరిమి కఱచినట్లు కలవచ్చెనేని తప్పక మరణము కలుగును.

క. రోగులు స్వప్నంబులలో

నేగతి జాబులును చదివి + రేని నిజముగా

వేగముగ యముని గాంతరు

శ్రీశారీశనుతపాద + శిఖినరసింహః.

277

తా. ఈశ్వరునిచే పొగడబడిన పడములు గల నరసింహస్వామీ! రోగులు ఉత్తరములు చదివినట్లు కలఁగాంచినచో మరణింతురు.

ప్రాణి ప్రభృతి శ కు న ము లు.

క. సాలెపురు గొడలిమీఁదను

చేలముపైఁ బ్రాకినేని + శీఘ్రంబుననే

చేలములు కొత్తివచ్చును,

శ్రీలలనా హృద్విహార + శిఖినరసింహః.

తా. ఓలక్ష్మీమనోనాయకా! నరసింహస్వామీ! సాలెపురుగు శరీరము మీఁదను; బట్టలమీఁదను ప్రాకిన యెడల త్వరితం కొత్తివస్త్రములు లభించును.

క. బరిణ పురుగులును కప్పలు

సిరమగు జలపక్షి రొడలు + చీమలశాకల్

కరమగుదుగ బహుళంబుగ

సిరి మగఁడా! కాంచవృష్టి + శిఖినరసింహః.

279

తా. ఓ త్స్మనాథా! నరసింహస్వామీ! బరిణపురుగులు; కప్పలు; జలపక్షులధ్వనులు, చీమలశాక తరుచుగాఁ గనబడుచున్నచో ఎక్కువ వానలుకలుగును.

క. శుక్తి గల యఖ డ మారిన

వడిమన్నపు కుండ నేల † బడి పగిలినచో

వడివడి దొంగలువత్తురు,

చెడు గగపడుచుండు వేగ † శిఖనరసింహా.

280

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! దేవాలయములో నుండు అఖండ
దీపమాదిపోయినను, సున్నపుకుండ పగి పగిలిపోయినను, దొంగలు
వత్తురు.

క. బాలుర వాకిట గడపన్

ప్రేలుచు నూత్రించి నేల † వెన నలికినచో

మేలగు చుట్టాలవత్తురు.

శీలంబగు భుక్తి వేళ † శిఖనరసింహా.

281

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! చిన్నపిల్లలు గడపమీఁద నుండి
మాట్లాడుచు నూత్రింప విసుర్జించి నేల మీఁద అలికినచో భోజన
వేళకు బంధువులువత్తురు.

క. మేనునఁ గల వస్త్రంబును.

మ్రానటు తగులుకొని లాగ † మ్రాన్పులియందున్

తేలు నొక విశేషంబట

శ్రీలోలా చిత్రమిద్ది † శిఖనరసింహా.

282

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహస్వామీ! ప్రయాణమై పోవునపుడు
తన బట్ట చెట్టునకు తగిలికొని లాగిన మ్రాన్పుడఁ జేసినచో అచట
ఒక వింత కనబడును.

క. బాలకులు మన్నుఁ దిన్నను

చాలా ధర లెక్కు వగును † సరిధాన్యముకున్

అలాగు గడ్డిఁ గఱచిన

శీలత పశువులకు హాని † శిఖనరసింహా.

283

తా. ఓనరసింహస్వామీ! బాలురు మట్టిని తినినయెడలధాన్యములకు ధరలుపొచ్చును. గడ్డిని తినినయెడల శిశువులకు హానికలుగును.

క. పాప లేనట్టి యుయ్యెల

నూపిన, శిశువునకుఁ గడువు • నొప్పిదమించున్

పాపను గర్భిణి సోకిన

శ్రీపతి కృశించు పాప • శిఖనరసింహ.

284

తా. ఓ లక్ష్మీనరసింహస్వామీ! శిశువు లేకుండ ఉయ్యెల నూపినచో శిశువునకు కడువునొప్పి కలుగును. శిశువును గర్భిణిస్త్రీ తాకినచో ఆశిశువు కృశించును.

క. శిశు బ్రహ్మ రంధ్రమందున

* కొన చను సోకఁగమాత • తను సుడికలుగున్

* వెన మాత కాలి పాంసువు

శిశు సోకిన కడువు శూల • శిఖనరసింహ.

285

తా. ఓనరసింహస్వామీ! శిశువు బ్రహ్మరంధ్రమునందు తల్లి చనుమొన తగిలినచో తల్లికి చిక్కులుకలుగును. తల్లియొక్క కాలి దుమ్ము శిశువునకు సోకినచో గర్భశూల కలుగును.

క. కోరుపయి తెల్లచుక్కలు

బారిన క్రాల్లంబులకును • బహువేగముగా

కోరిన * వేరకటి కలుగును

శ్రీరమణి హృదాద్విభృంగ • శిఖనరసింహ.

286

తా. ఓ లక్ష్మీదేవి మనోవల్లభా! నరసింహస్వామీ! స్త్రీలకు గోళపయిన తెల్లనిచుక్కలు కనబడినయెడల త్వరలో కోరిన గర్భము నిలుచును.

* * ప్రాసులు సరియైనవికావు.

* వేరకటి మాపాంశరమా.

క బోరగిల టోళ్ళు బడుటయు.

నరయ టోళ్ళకును తూటు † లడుగున బడినన్

వారక తిరుగలి పగిలిన,

చేదున్ * కొడి విలుగకీడు † శిఖనరసింహ. 287

తా. ఓనరసింహస్వామీ! టోళ్ళు బోరగిలపడినను టోళ్ళడు
గునరంధ్రములు పడినను తిరుగలి పగిలినను దీపపుశిఖ విరిగిననుకీడు
కలుగును.

క. కుడి కాలకుగున జలగొన

పడి చుట్టాలవ్వు, రెడమ † వైపునకలుగన్

తడవుగ ప్రయాణమబ్బును

చెడుగిట్లతివలకు గలుగ † శిఖనరసింహ. 288

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! కుడికాలు అడుగున జలపుట్టి
నచో బంధువులు వత్తురు. ఎడమ అతికాలులో జల కలిగినచో ఆల
స్యముగా ప్రయాణము కలుగును. ఇట్లు స్త్రీలకు జరిగినయెడల కీడు
కలుగును.

క. ఘన కార్యలోచనములు,

పనిబడి శుభకార్యములకు † ప్రారంభములన్

కనకన గాడిద కూసిన

చినయోబళ గిరివిహార † శిఖనరసింహ. 289

తా. ఓ అహోబిలపర్వతమందు విహరించే నరసింహస్వామీ
గొప్ప పనులను గురించి ఆలోచించు నప్పుడును, శుభకార్యముల
ప్రారంభములందును గాడిద కూసినయెడల శుభమగును.

క. తనగోవు, యెద్దు, చిలుకయు,

శునకము, గుఱ్ఱంబుగనుల † సొనసొననీరున్

గొనకొని విడిచిన చేటగు

చినయోబళగిరి విహార † శిఖనరసింహ. 290

తా. ఓ అహోబిల పర్యవేక్షకుడు పరమేశ్వరీని నరసింహ స్వామీ! తాము పెంచుచున్నట్టి ఆవు, ఎద్దు, చిలుక, కుక్క, గుఱ్ఱము, ఇవి కండ్లముడి నీరు సోటసోట కార్చినచో కీడుకలుగును.

క. గేహంపా వరణమునకా,

గేహో గురి తలమునందు, † గీమున్ననె నన్.

“హూహూ” యని గూ బరచిన.

శ్రీహృదయ విహార! కీడు, † శిఖనరసింహ.

291

తా. శ్రీదేవి హృదయముందు పరమేశ్వరీని నరసింహస్వామీ! తన యింటి యాపరణలోఁ గాని, యింటి పెభాగమునఁగాని, ఇంట్లోఁ గాని, “హూహూ” అని గుడ్లగూబ అరచినచో కీడు.

క. కాపురముండెడు నింటన్,

యేపారంగ తేనె తెట్ట † యిల పెట్టినచో

కాపురము చెడును; కామును

శ్రీపతి యాగృహము వేగ † శిఖనరసింహ.

292

తా. ఓలక్ష్మీపతీ నరసింహస్వామీ! కాపురమున్న యింటిలో తేనెటీగలు పట్టుపెట్టినచో సంసారము చెడును. త్వరలో ఆగృహము కాలిపోవును.

క. కానఁగ రాముని హస్తము,

† శ్యావ చక్రంబు లిడ్ల ర జనియి చినచో

మానవలె నాగృహంబుల,

శ్రీనిలయా! చేటు కలుగు † శిఖనరసింహ.

293

తా. ఓలక్ష్మీనిలయా! నరసింహస్వామీ! ఇంట్లో రాముని చేయి (మొండిచేయి) కుక్క గొడుగులు మొలిచినయెడల ఆయింట్లో వదిలివేయవలయును. లేనియెడల చేటు కలుగును.

(శాంతి చేసుకొనవలెను. గ్రంథాంతరము)

క. సున్నము పసుపున నను,

పన్నుగ నాయింటి నేల † పై బుడతలు, వే

గ్రన్నగ చల్లుచునుండిన

చిన్నా బళిగీశ! ఋణము † శిఖనరసింహా.

294

తా. ఓ అహోబలగీశా! నరసింహస్వామీ! పిల్లలు
సున్నము, పసుపు. ఇంటి నేలపై బుడతలు; ఆయింటియందు
దుండు వారికి ఋణభాధ కలుగును.

† క. రావుగృకలాస నలికిరి,

యేపున నెవరింటిమీఁద † కగ్రభాకెడినో

ఆపురుషుఁడు, మానద్యయి

శ్రీపతి! మోసము జెందు † శిఖనరసింహా.

295

తా. ఓలక్ష్మీస్వసింహస్వామీ! ఊసర వెల్లి, నలికొడ్లపాము,
రావులుగు ఎవరింటిమీఁద కగ్రభాకునో; ఆయింటి యజమాని
రెండు నెలలలో ప్రమాదము చెందును.

క. ఎవనింట నల్లు లెక్కువో

భువి లాభము తగ్గుచుండు, † మూషకములు నె

క్కువయైన భోజనంబున

శివనుతె యభివృద్ధి కలుగు † శిఖనరసింహా.

296

తా. ఓ శివునిచే పొగడబడిన నరసింహస్వామీ! ఇంటి
యందు నల్లు లెక్కువగు చున్నవారికి లాభము తగ్గును. ఎలుకలు
ఎక్కువగుచున్నవారికి భోజన ము దభివృద్ధి కలుగును.

† విశేషము:--- రావు = రావులుగు = కంకము! గృకలాస = ఊసర వెల్లి, నలికిరి = నలి
కొడ్లపాము.

స గ్య జ నా న శ్య క ము లు.

క. దారు పనులందు పాదుక

లారయ, పీటలకు మంచ † మం దలములకున్

తీరగు * మేజాల్. బెంచీల్.

చీరున్ ప్రతిజిహ్వా కీడు † శిఖనరసింహా.

297

తా. ఓ నరసింహస్వామీ! పాదుకలు, పీటలు. మంచములు, పాలకీను, మేజాబల్లులు, బెంచీలు చేయుటకు యెదురు నాలుకలుగల కట్టలు పనికిరావు.

క. మొంగట్టిన దోపతి, చెరు

గలయుచు ద్రొక్కుచును పయన † మైనట్ట యునన్

కలహంబుఁ గార్యహానియు

చెలువు సెడున్ జనుల కెపుడు † శిఖనరసింహా.

298

తా. ఓనరసింహస్వామీ! కట్టుకొనినవస్త్రముయొక్క చెఱఁగు ను ద్రొక్కుచు ప్రయాణమయినయెడల కలహము, కార్యహాని, అందహీనముకలుగును.

క. పదు నెనిమిది, మూఁ, డెనిమిది

పదుమూడవ, దినములందు † పనులెయ్యనియున్

మొదలిడఁగరాదు, చెడునని,

చెడరున్ తీర యనఁగ † శిఖనరసింహా.

299

తా. ఓనరసింహస్వామీ! 18, 3, 8, 13 దినములలో యేపని యును ప్రారంభించరాదు. ప్రారంభించినచో తీన్ తేరగా చెడిపోవును.

* మేజాలు బెంచీలు = అన్యభాషా పదములు.

ంక ఎనిమిది, పడమూడును, పదు

నెనిమిది, మూ, ద్దినములందు † నవ్వనిజనియో,

శనసాగు నతఁడు, పని చే

సిన నాదినలను, మేలు † శిఖనరసింహా,

300

తా. ఓనరసింహస్వామీ! 2, 13, 18, 3 దినములందు జన్మించిన వాఁడాదినముల దేశకార్యము చేసినను అభ్యంతరము లేకుండ నెఱవేరును.

అ ప శ కు న శాంతి.

క. ఏకార్యము తలపెట్టిన,

నాకట నపశకునమైన † నక్కార్యంబున్

సోకక విడుచుటయే తగు

శ్రీకర, దాని కది శాంతి † శిఖనరసింహా,

301

తా. ఓనరసింహస్వామీ! ఏపన్నినై చేయఁబూనినపుడు అపశకునమైనచో, ఆ కార్యమును విడుచుటయే దాని కది శాంతియగును.

క. అవని నేపనుల కాదిని,

నపశకునంబైన వెనుక † కరిగి పడములన్

కవకడిగి దేవునెంచుచు,

శివనుతె యత్నించు మఱల † శిఖనరసింహా,

302

తా. ఓమహేశ్వరవినుతా! నరసింహస్వామీ! ఏపన్నికైన ప్రారంభమున నపశకునము అయినచో వెనుకకు పోయి పాదప్రక్షాళనము చేసి దేవుని ధ్యానించి మరల ప్రారంభింపవలయును,

క. స్మృతి శ్రుతి మతముల నమ్మక
మతికిన వారలకె సఫల * మగు శకునంబుక
క్షీతి లేని వారి కవి వృధ
శ్రిత శతమఖముఖ్యపాల * శిఖనరసింహ.

803

తా. ఓ శ్రితశతమఖముఖ్యపాల శిఖనరసింహమూర్తి! స్మృతి శ్రుతులయందు నమ్మకమున్నవారి కీశకునములు సఫలమగును. శాస్త్రనమ్మకము లేని వారికి ఫలించవు. *

స ర్వ ల క్షణ ము

(ఇక్కడనుండి కడవరకు ప్రాతప్రతులలో ఉన్నది.)

శ్లో. నాసాదక్షిణ భాగజాత పవనస్సూరాఖ్య నాడిశుభా
సంగ్రామవ్యవహార, మైదున భయస్నానాన్న భంగార్తిమ
నాడ్యన్యాశశిన శుబైవ గమనాలంకార ప్రాణిగ్రహే
క్షేత్రాదేషు యదంశ వాయుచలనం తత్పాద పూర్వప్రజేత్.

తా. ముక్కుయొక్క కుడిప్రక్కబుట్టిన వాయువు సూర్య నాడి యనిపేరు. అది అయిదు ఘడియలు సంచరించును. యుద్ధము నకుఁ బోవునపుడు వ్యవహారములకు బోవునపుడు గర్భాదాన మందును భయపడు సమయమందును, మంగళస్నానమునకు బోవునపుడు భోజన కాలమందును, అపజయము తటస్థించు నపుడును బాధలు సంభవించు నపుడును ఆవాయువు శుభప్రదము, ముక్కుయొక్కయెడమవైపునఁ బుట్టిన వాయువు చంద్రనాడి యనబడును.

* దీనితరువాత మరల కొండపాము తిరిగి వేసి యున్నది.

అది అయిదు ఘడియలు సంచరించును. ప్రమాణము లందును, ఆభరణములు ధరించుకొనఁ బోవునపుడును, వివాహకాలముందును, చేను దున్నబోవునపుడును, ఇల్లుగట్టబోవు నపుడును వనములువేయఁబోవునపుడును, ఆవాయువు శుభప్రదము.

కుడిముక్కున వాయువు వచ్చునపుడు కుడికాలును ఎడమముక్కున వాయువు వచ్చునపుడు యెడమకాలును ముదుగా నుండి నడువవలెను. యుద్ధము మొదలైన కార్యములకు, కుడికాలును ప్రమాణము మొదలగు కార్యములకు యెడమ కాలునుముందుగానుండి నడువవలెను.

శా కీ ప ం చా ం గ ము

శాకీ పంచాంగములో, జెప్పియుండు ముహూర్తముల ప్రకారము తాము తలచిన కార్యములకుఁ బోయిన ఫలము లొందుదురని ఋషులు చెప్పియున్నారు. ముహూర్తము 1కి మూడు ముప్పాతిక ఘడియలు అనగా $1\frac{1}{2}$ గంటలకాలము పగలు రాత్రులు ప్రమాణములను 8చే భాగింపఁగా ముహూర్తకాలమగును.

* సడరు ముహూర్తకాలములను, అదినము వారాధిపతి మొదలు రవి, కుజ గురు, బుధ, శుక్ర, శని, చంద్ర, రాహువులు క్రమముగా 8 కాలములకు అధిపతులు. పాపగ్రహాది పత్య కాలములు శుభకార్యములు వర్జింపఁబడినవి. రాహుకాలము, మిక్కిలి వర్జనీయము.

ప గ టి ము హూ ర్త ము లు

నెం	ప్రమాణం	అది	సోమ	మంగళ	బుధ	లక్ష్మి	శుక్ర	శని
1	3౪౪	ఉద్యో	అమృ	రోగం	విషం	ఉద్యో	రోగం	విషం
2	౭౪	లాభం	విషం	ఉద్యో	అమృ	విషం	జ్వరం	అమృ
3	౧౧1	విషం	ఉద్యో	జ్వరం	శుభం	జ్వరం	అమృ	జ్వరం
4	౧౫	అమృ	లాభం	లాభం	కలహం	ఉద్యో	కలహం	ఉద్యో
5	౧౮౪	శుభం	జ్వరం	అమృ	రోగం	అమృ	లాభం	శుభం
6	౨౨౪	ధనం	అమృ	ఉద్యో	శుభం	విషం	సుఖం	లాభం
7	౨౬1	అమృ	అదా	విషం	ధనం	కలహం	ధనం	ధనం
8	3౦	విషం	ధనం	లాభం	అమృ	జ్వరం	అమృ	లాభం

రా త్రి ము హూ ర్త ము లు

నెం	ప్రమాణం	అది	సోమ	మంగళ	బుధ	లక్ష్మి	శుక్ర	శని
1	3౪౪	శుభం	రోగం	జ్వరం	లాభం	సుఖం	అమృ	విషం
2	౭౪	అమృ	లాభం	ఉద్యో	రోగం	రోగం	జ్వరం	ఉద్యో
3	౧౧1	జ్వరం	ఉద్యో	కలహం	విషం	కలహం	కలహం	శుభం
4	౧౫	రోగం	ధనం	లాభం	ఉద్యో	లాభం	లాభం	అమృ
5	౧౮౪	కలహం	రోగం	రోగం	శుభం	ఉద్యో	శుభం	కలహం
6	౨౨౪	లాభం	అమృ	లాభం	లాభం	జ్వరం	ధనం	రోగం
7	౨౬1	ఉద్యో	విషం	ఉద్యో	ధనం	లాభం	అమృ	అమృ
8	3౦	రోగం	జ్వరం	ధనం	లాభం	ఉద్యో	విషం	లాభం

శుక్లముల త్తము

తనకు నెదుట యేదిక్కునుండి తుమ్మచున్నాడో ఆ యాదిక్కులను వార క్రమ జానులతో వివరించే ఫలం.

వా. జా తూర్పు ఆగ్నేయం దక్షిణం నైరుతి పడమర వాయువ్యం ఉత్తరం ఈశాన్యము

1 మంచి	మధ్యము	బంధువులవత్తురు	మంచిది	వ్యాధి	సజ్జనులసంభాషణ	భాగ్యంబులు	కన్యలువత్తురు
2 మంచిది	మధ్యం	మంచిది	చిక్కులు	సుఖం	ఆర్థనాశనం	సజ్జనుగమనం	బంధువులవత్తురు
3 వర్షంకురుచునుమధ్యము	ఉత్తమం	ఉత్తమం	శ్రమ	భాగ్యంకచ్చును	మరణం	వెరిగినపాకత్తు	ఆర్థనాశనం
4 మంచిది	ప్రయాణం	మధ్యమం	ద్యురణం	బంధువులురాక	మరణం	ఆర్థనాశనం	చిక్కులు

1 మంచిది	చిక్కులు	పైసాచుట్టచేకూడు	ద్యురణం	సుఖం	మరణం	ఆర్థనాశనం	బంధువులరాక
2 మధ్యమం	సుఖం	కష్టం	అయినవావత్తు	ఆర్థనాశనం	మంచిది	మరణం	బంధువులరాక
3 మంచిది	మధ్యమం	సుఖం	సజ్జనుగమనం	ఆర్థనాశనం	మంచిది	లాభం	బంధుదర్శనం
4 మరణం	మంచిది	జనం	చిక్కులు	సుఖం	ఉత్తమం	అయినవావత్తు	మంచిది

1 ఉత్తమం	మధ్యము	శ్రీలూరావడం	శ్రీని	సుఖం	మరణం	లాభం	ఆర్థనాశనం
2 తన్నునుదరిం రాక జనం	మధ్యము	రక్తము	మామను	అధికలాభం	వర్షనాశనం	సుఖం	కత్తిమహా
3 మరణము	ఉత్తమం	శ్రీలూరాక	చిక్కులు	జయం	ఆర్థనాశనం	అనుసరించినవావత్తురిక	యోమను
4 చిక్కులు	ఉత్తమం	మధ్యము	శ్రీలూరాక	ఆర్థనాశనం	మంచిది	మరణం	కష్టము

శ్రీ	1 మంచిది	మధ్యమం	మంచిది	మరణం	గుఖం	వ్యాధి	మరణం	చెరువు
శ్రీ	2 అర్థనాశవం	చిత్తులు	చిత్తులు	మంచిది	భయం	గుఖం	మంచిది	భాగ్యమువచ్చును
శ్రీ	3 అనుసంవాపత్రం	మధ్యమం	చిత్తులు	అర్థనాశవం	భయం	మంచిది	మంచిది	చిత్తులు
శ్రీ	4 మరణం	కుభవాపత్రం	మధ్యమం	గుఖం	మంచిది	చిత్తులు	మంచిది	మధ్యమం

శ్రీ	1 ఉత్తమం	మధ్యమం	చిత్తులు	లభ్యము	మరణం	కుభవాపత్రం	మరణము
శ్రీ	2 లాభం	మంచిది	మరణము	కన్యలరాక	మధ్యమము	మంచిది	కుభవాపత్రం
శ్రీ	3 లాభం	మరణము	గుఖము	మధ్యమము	మంచిది	మరణము	మరణము
శ్రీ	4 మరణం	లాభం	కుభవాపత్రం	గుఖం	మంచిది	మరణము	మధ్యమం

శ్రీ	1 కన్యలరాక	మంచిది	భీతి	భీతి	అనుసంవాపత్రం	మంచిది	విశేషలాభం	మధ్యమము
శ్రీ	2 మధ్యమం	చిత్తులు	మంచిది	మంచిది	అనుసంవాపత్రం	గుఖం	మంచిది	అర్థనాశవం
శ్రీ	3 కుభవాపత్రం	చిత్తులు	చిత్తులు	చిత్తులు	గుఖము	లాభము	అర్థనాశవం	అర్థనాశవం
శ్రీ	4 చిత్తులు	మధ్యమము	మరణము	విశేషధనము	విశేషధనము	మరణము	మంచిది	మధ్యమము

శ్రీ	1 కుభవాపత్రం	చిత్తులు	మంచిది	మరణము	విశేషలాభం	మంచిది	మరణము
శ్రీ	2 కుభవాపత్రం	చిత్తులు	మంచిది	మంచిది	అనుసంవాపత్రం	మంచిది	విశేషలాభము
శ్రీ	3 మంచిది	అర్థనాశవం	చిత్తులు	మధ్యమము	మంచిది	మంచిది	మధ్యమము
శ్రీ	4 ఉత్తమము	మధ్యమము	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మంచిది	మధ్యమము

ఈకుమ్యులక్షణం అన్ని ప్రతులలోనూ వారములు బాములు చిత్తులు వారముగా వ్రాసియుండెను. నూత్నముగా వ్రాసియుండు ఈచక్రమున అభావములనే పొందుపరచితిని.

ప్ర గూ ణ గి న ము ల వా ర శూ లు

శ్లో. అంగార పూ ర్వేగమనేచలాభం సోమేత నిర్దక్షిణ మర్థలాభం
బుధౌగురౌ పశ్చిమ కార్యసిద్ధిర వౌభృగౌచో త్తరధాన్యలాభం॥

శ్లో. నపూ ర్వేశని సోమేచ । నగురుర్దక్షిణ స్తథా।
నపశ్చాద్భాను శుక్రేచ నోత్తరే బుధమంగళే॥

తా, తూర్పునకు మంగళవారము లాభం. దక్షిణమునకుసోమ
శనివారములు ధనలాభం. పడమరకు బుధ, గురువారములు కార్య
సిద్ధి, ఉత్తరమునకు ఆది, శుక్రవారములు ధాన్యలాభము
వారశూలలు: —తూర్పునకు శని సోమవారములు, దక్షిణమునకు

గురువారము, పడమరకు ఆది శుక్రవారములు, ఉత్తరము
నకు మంగళ బుధవారములు.

క రి ది న ము లు (కరివాళ్ళు)

చిత్రినెల ౬-౧౫, వైయాశి ౧-౬-౧౦, ఆని ౧-౬, ఆడి
౨-౧౧-౨౦, ఆవణి ౨-౧౬-౨౮, పెరటాశి ౧౬-౨౯, అల్పిశి
౬-౨౦, కార్తికి ౧-౧౦-౧౭, మార్గశి ౬-౯-౧౧, తై ౧-౨-౩-
౧౧-౧౭, మాశి ౧౭-౧౬-౧౦, పంగుని ౬-౧౫-౧౬

సూచన:—మూలగ్రంథములలోపైప్రమాణములు సరిగా లేకుండు
టచే ప్రస్తుతము వాడుకలో నున్న విధముగా సరిజేసితిని.
ఇందులోని తేదీలయొక్క పగలు శుభ కార్యములందు వర్జిం
పవలెను. ఇది ద్రావిడాచారమతము. కరిదినములకే మాస
త్యాజ్యములనిపేరు.

* రాహుకాలము

* గుళికకాలము

వారము	గడియలు		ఘంటలు		గడియలు	
	మొదలు-వరకు		మొదలు-వరకు			
ఆదివారము	౨౬	3౦	4 $\frac{1}{2}$	6	26 $\frac{1}{4}$	మీరిశ్శి
సోమవారము	3౪౪	౭౪	7 $\frac{1}{2}$	9	22 $\frac{1}{2}$,,
మంగళవారము	౨౨౪	౨౯	8	4 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{3}{4}$,,
బుధవారము	౧౫	౧౮౪	12	1 $\frac{1}{2}$	15	,,
గురువారము	౧౮౪	౨౨౪	1 $\frac{1}{2}$	3	11 $\frac{1}{4}$,,
శుక్రవారము	౧౧	౧౫	10 $\frac{1}{2}$	12	7 $\frac{1}{2}$,,
శనివారము	౭౪	౧౧	9	10 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{3}{4}$,,

† రాహుకాలములో శుభకార్యములు. గుళికకాలములో తద్వ్యతిరీక్త కార్యములు చేయగూడదు. సదరు కాలములు 8 $\frac{3}{4}$ గడియలు (అనగా ఘ 1-30 ని) ఉండును.

శ్లో. ఉదయాదు త్తరంగచ్ఛే, దస్తమా నేచదక్షిణే|

మధ్యాహ్నపూర్వయాత్రయా, మర్ధరాత్రౌతుపశ్చిమే|

తిధిర్నచ నక్షత్రం సలగ్నం సతు చంద్రమాత్|

వజ్రయోగప్రయాణేన, కార్యసిద్ధి ఫలంలభేత్||

* రాహుకాలమును 2 $\frac{1}{2}$ గడియలు 2 వ ప్రతిలోలేవు.

వాచన:—రాహుకాల మొక్కటే యుండగా గుళిక కాలమును చేర్చి వాట్లనుపయోగ విధముగా మార్చి కూర్చితిని.

† ఈ విషయము లితరగ్రంథముల నుండి క్రోడీకరించితిని.

శి కు న ర సి ం హ శ త క ము

తా త్ప ర్య స హి త ము

స ం పూ ర్ణ ము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

శ్రీ కొండపల్లి ముద్రాశాల, రాజమండ్రి. 1951.

[illegible]

925 2nd St. Denver.

→ ଅନୁପ୍ରାସ
ଅପ

ఆంధ్రనాటకములు

రు ఆ	రు ఆ
బళ్ళారి ధర్మవరం గోపాలా చార్యులుగారి	కీ. శే. కాళ్ళూరి నారాయణరావుగారి
రామదాసు 1 8	వరవిక్రయము 1 8
బళ్ళారి కె. బాలసరస్వతి	పద్మపూహము 1 8
భక్తకుకూంమ్ 1 8	చిత్రాభ్యుదయము(సారంగధర) 1 8
గురజాడ ఆప్పారావుగారి	బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం కవిగారి
కన్యాశుల్కము 2 0	సత్యహరిశ్చంద్రము 2 0
బళ్ళారి పండిత కె. శుబ్రహ్మణ్యంగారి	మానాపురం ఆప్పారావు
కృష్ణలీల 1 8	పట్నాయిక్ గారి
లనకూరి 1 8	రేవతి 1 8
భక్తకుచేల 1 8	శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రీగారి
మేవాడు శౌర్యగిరి (చరిత్రాత్మక నాటకము) 1 8	బొబ్బిలియుద్ధము 1 8
విభీషణ పట్టాభిషేకము అను (లంకాదహనము) 1 8	విష్ణుభట్ల శుబ్రహ్మణ్యంగారి
ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణము 1 8	సారంగధర 1 8
మిహిర (పద్మిని) 1 8	కాజ రాధాకృష్ణకాశ్రీగారి
ముర్తినేని వెంకట చెన్న శేకపులుగారి	జన్మభూమి 1 8
తులసీదేవి (సతీతులసి) 1 8	అనూరజ్యోతి 1 8
చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారి	మాధవశర్మ 1 8
గయోపాఖ్యానము 1 12	రూప్యరాణి 1 8
ప్రసన్నయాదవము 1 8	వేదాంత కవిగారి
పారిజాతాపహరణము 1 8	తెనుగుతల్లి 1 8
చందాల శేఖరదాసుగారి	ఆకలిమంట 1 8
కనకతార 1 8	కష్టకాలము 1 8
విద్వత్కవి వల్లూడి ఆచ్యుతరామ కాశ్రీగారి	మహారథికర్ణ 1 8
సత్కుబాయి(అసలుస్టేజినాటకం) 1 8	విశ్వస్వరాజ్యం 1 8
శ్రీరాముల సచ్చిదానందకాశ్రీగారి	ఊటుకూరు సత్య నారాయణరావుగారి
సావిత్రి 1 8	సీరాభిమన్య 1 8
	అనార్కలీ 1 8
	చిత్రపతి శివాజీ 1 8
	అహల్య 1 8
	ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణము 1 8

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

వైద్య గ్రంథములు

	రు	అ		రు	అ
కార్మధ్యధరసంహిత	3	8	నేత్రదర్శనము	0	8
సిద్ధమూలికారహస్యము	1	0	బాలగ్రహచికిత్సలు పెద్దది	0	8
పులిపాణివైద్యము	1	8	డిటాచిన్ననైజా	0	4
యూనానివైద్యామృతము	0	12	అనుపానమంజరి	0	6
కుసుమరోగనివారిణి	0	12	సహదేవపకువైద్యము	0	8
గృహవైద్యము 1 వ భా	0	12	వ్రణచికిత్సలు	0	8
డిటా 2 వ భా	0	12	నాడీనక్షత్రమాల	0	8
ఆయుర్వేదవైద్యామృతము	0	12	భిస్మప్రసాదము	0	12
కుసుమరోగచికిత్సలు	0	8	వశిష్టప్రోక్తము		
విషవైద్యము	0	8	(పులిపాణి)	1	8
భిస్మప్రసాదము	0	12	సర్పశాస్త్రము	0	8
సద్వైద్యజీవనం లోలంబరాజీయం	0	12	వైద్యసంఘంటువు	0	12
వైద్యశత్రుత్వోక్తి	0	12	రసయోగరత్నాకరము	1	0
బంగారుయోగములు	0	8	మహాచిక్తము	0	6
3 నాడులు గలిగిన పుస్తకము	1	0	చిన్ని శ్రీనివాసరావు గారి		
గోసాయిచికిత్సలు పెద్దది	0	8	అంగ్లేయచికిత్సాసంగ్రహము	2	8
వైరాగిచికిత్సలు డిటా	0	8	చిల్లరినైజా సేతుమాధవరావు గారి		
నాడీపరిజ్ఞానము	0	8	అంగ్లేయవైద్యచింతామణి	6	0
నిలభీమపాక శాస్త్రము	0	12	అంగ్లేయవైద్యపథగుణదీపిక	6	0
మిలటరీపాక శాస్త్రము	0	12	మూలికాయోగతరంగిణి	0	12
వస్తుగుణప్రదర్శిని 300 శ్లో॥	3	0	మాంత్రిక శాస్త్రము	0	12
ధన్వంతరీవిజయము	0	12	తిబ్బెట్కర్మసూహి	7	0
స్త్రీజనకల్పతరువు	1	0	కుమారతంత్రం - రావణాసురుని		
దంతవైద్యము	0	8	వైద్యగ్రంథము	0	8
అశ్వలక్షణసారము	0	12	డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి		
గృహపాకావళి	0	8	శాస్త్రీగారి		
వైద్యరహస్యచింతామణి 1 భా	0	12	అనుభవదీపిక	1	8
డిటా 2 వ భా	0	12	భిస్మప్రకాశిక	2	0
చికిత్సాగర్భము శ్లో	0	12	వైద్యవిజ్ఞానము	8	0
శతశతపాకావళి	0	8	ఆయుర్వేదయోగముక్తావళి	4	0

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ షిప్, రాజమండ్రి.

